

LETO XXIV. Štev. 64

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE

"LJUDSKA PRAVICA"

DIREKTOR PODJETJA
LEV MODICGLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVECList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 (IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

Nad 300.000 ljudi na velikem predvolilnem zborovanju v Beogradu

NAPNIMO VSE SILE V IZGRADNJI naše boljše in srečnejše prihodnosti

Na zborovanju je govoril predsednik republike in poslanski kandidat za Zvezni zbor Josip Broz Tito

Beograd, 16. marca (Tanjug). Predsednik republike in poslanski kandidat za Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine Josip Broz Tito je govoril danes na velikem predvolilnem zborovanju v Beogradu. Nad 300.000 Beograđanov, ki so napolnili širni trg Marxa in Engelsa ter dele bližnjih ulic, Bulvarja revolucije, Terazij ter Vlahovičeve in Ulice Moše Pijada, je predsednika Tita navdušeno pozdravilo. Stotisoči državljani so vzklikali: »Tito-Partija!« in »Heroj-Tito!« in na tisoče robocev je vihralo nad njihovimi glavami v pozdrav.

Na svečani tribuni so stali razen predsednika Tita predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednika ZIS Svetozar Vukmanović in Rodoljub Čolaković, predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić, člani ZIS Ivan Gošnjak, Koča Popović, Moma Marković, Krsto Popivoda, Milentije Popović, Svetislav Stefanović in Nikola Minčev, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić, predsednik Centralnega sveta ZSJ Djuro Salaj, član Izvršnega sveta Srbije Čana Babović, Isa Jovanović, Milka Minić in Djoka Pačković, član CK ZKJ Veljko Vlahović, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Srbije Drago Stamenković ter mnogi drugi državni, politični, družbeni in kulturni delavci.

Preden je stopil na tribuno, je pristopila k predsedniku Titu skupina dijakov osemletne šole »Vožd Karadžević« z Voždovca in mu izročila šopek cvetja.

Ves Beograd je bil svečano okrašen z zastavami. Trgi in ulice, po katerih so že v jutranjih urah prihajale skupine prebivalcev, so bili okrašeni z zastavami, transparenti in predvolilnimi letaki. Vozila mestnega prometa, kakor tudi mnogi avtomobili in avtobusi so bili nabito polni. Iz Zemuna, Pančeva, Smedereva, Obrenovca in iz vseh okrajev mesta so nepretrgoma prihajale

kolone prebivalcev na Trg Marxa in Engelsa.

Ze ob devetih, celo uro pred začetkom zborovanja, ni bilo na trgu nobenega praznega prostora več. Velike skupine mladine, delavcev in meščanov so še zmerom prihajale po Terazijah, iz ulice Moše Pijada in po Bulvarju revolucije. Napolnile so ves širni trg in Bulvar revolucije,

tja do poslopja Zvezne ljudske skupščine kakor tudi bližnje ulice.

Natanko ob desetih je stopil na tribuno predsednik Tito. Besede sekretarja Mestnega komiteja Zveze komunistov Beograda Riste Antunovića, ki je takoj začel zborovanje, so zadušili vzkliki Titu, ki so se polegali šele, ko je začel govoriti.

Govor predsednika Tita

Tovariši in tovarišice, meščani in meščanke Beograda!

Dovolite mi, da vas najprej prisrčno pozdravim in da se vam zahvalim za tako veličastno udeležbo na tem zborovanju. (Viharno vzklikanje »Zivel«.) Uporabim to priliko, da se zahvalim tudi volivcem svojega okraja, ki so me izbrali za svojega poslanskega kandidata.

Tovariši in tovarišice! Te dni bomo zaključili predvolilno dejavnost v naši deželi. Triindvajsetega marca bodo volitve v naše najvišje državno telo - v Zvezno ljudsko skupščino, prav tako pa tudi v republiške skupščine. Volilna dejavnost je pokazala predvsem nezlomljivo enotnost naših narodov in bila je drugačnega značaja kakor predvolilna dejavnost na prejšnjih volitvah. Ta dejavnost je bila v skladu z našim sedanjim komunalnim sistemom, z našo upravno reorganizacijo itd. In še nekaj: ta volilna dejavnost je potekala v znamenju jugoslovanske enotnosti in medsebojnega spoznavanja raznih problemov; ljudje iz ene republike so odhajali v drugo ter govorili o svojih uspehih in svojih težavah. To je najboljši dokaz, da se naša socialistična skupnost čedalje bolj krepi kot enotna skupnost in da samo ljudstvo v njej odloča, kako si bo ustvarilo čedalje boljše pogoje za svoje življenje.

Tovariši in tovarišice, ko že govorim o tej izredno živahni dejavnosti, moram reči, da bi se morala ta dejavnost, morda v ne-

koliko manjšem obsegu, tudi v prihodnje nadaljevati na enak način in da bi morali iti odgovorni ljudje iz Makedonije v Slovenijo, Srbijo in Hrvatsko, iz Hrvatske pa v Srbijo, Makedonijo, Bosno, Črno goro itd., da bi tam na mestu govorili o svojih težavah, če jih imajo, pa tudi o svojih uspehih, ki jih žanjejo, ter si na drugi stran prizadevali, da sami spoznajo razmere v tisti republiki in nasprotno. Tako bo naša enotnost še bolj monolitna, ker bo povsod vladal en duh. Ne

Pri izbiri kandidatov smo dosegli najbolj demokratičen način

Za to volilno kampanjo je značilno tudi to, da nismo slišali tistih hvalnic in obljub, kakor jih poslušajo običajno v drugih deželah na Zahodu pred vsakimi volitvami. Mi smo tudi tokrat odkrito govorili o svojih pomanjkljivostih in svojih težavah ter pri tem opozarjali, kako jih je treba odstraniti. V tej predvolilni dejavnosti je bilo pozitivno tudi to, da je bila izredno množična, da ljudje niso samo sprejemali predlaganih poslanskih kandidatov, marveč tudi sami izbirali in predlagali svoje kandidate. Mnogo kandidatov, ki so jih predlagale organizacije Socialistične zveze na volilnih konferencah, niso sprejeli. V tem oziru smo dosegli demokratičen način do najvišje meje.

Tovariši in tovarišice, tu bom prebral samo nekatere številčne podatke. Pri nas v Jugoslaviji smo imeli pred volitvami 22.546 zborov volivcev za Zvezni zbor, za Zbor proizvajalcev pa 17.551. Teh zborov se je udeležilo več kot 3.812.000 volivcev. To je ogromno število. Predlaganih je bilo 58.707, izvoljenih pa 48.859 delegatov za kandidacijske konference, katerih naloga je bila, da izvolijo kandidate. Za Zvezni zbor je treba izvoliti 301 poslanca. Kandidacijske konference so predlagale 321 kandidatov, zbori volivcev pa so potrdili samo 307 kandidatov. Nekateri so torej za-

bo nevarnosti lokalizma, nezdravih pojavov, šovinizma in drugega. Ne bom rekel, da šovinizma pri nas doslej ni bilo. Imeli smo ga, toda čedalje manj, imeli pa smo tudi lokalizem, ki je ponekod morda dišal po šovinizmu, ki pa je bil dostikrat posledica tega, da ljudje niso poznali raznih medsebojnih problemov. V tem oziru smo s to volilno dejavnostjo dosegli preokret. Ljudje so z velikim zanimanjem poslušali besede naših tovarišev, ki jih bodo volili na volitvah.

vrnili, vendar pa jih je nekaj več, tako da jih bo v nekaterih volilnih okrajih na volitvah več, kakor je predvideno. V Zbor proizvajalcev volimo 216 poslancev, kandidacijske konference pa so jih predložile 231, torej tudi nekaj več. Zbori volivcev so potrdili 226 kandidatov.

Naš volilni sistem ustreza naši celotni družbeni socialistični sestavi

Iz tega, tovariši in tovarišice, vidimo izredno veliko zanimanje naših ljudi, naših državljani, za ljudi, ki naj jih zastopajo v naših vrhovnih telesih, v Zvezni ljudski skupščini in v republiških ljudskih skupščinah. To je najbolj demokratični način izbiranja kandidatov. In vendar govore na Zahodu mnogi časniki pa tudi razni brbljači o nedemokratičnem načinu naših volitev. Ne vem, kaj imajo ti ljudje za demokratično. Če gledajo na demokracijo v tistem klasičnem demokratičnem smislu, če mislijo na takšno demokracijo, kakršno imajo sami, tedaj drži, da je naš demokratični sistem drugačen, ker sloni na povsem drugačnih temeljih. Pri njih ljudstvo, volivci sploh ne sodelujejo v odločanju o tem, kdo bo njihov kandidat. O tem odločajo

O vsakem kandidatu, tovariši in tovarišice, je govorilo po nekaj tisoč ljudi; povprečno kakih 7000 volivcev je obravnavalo vprašanje enega kandidata. To pomeni, da so hoteli ljudje vsestransko poznati lastnosti, poteze v značaju, sposobnosti tistih, ki so bili predlagani za kandidate. Vsi bivši poslanci niso bili kandidirani, marveč so nekateri izmed njih odpadli in niso kandidirali, tako da imamo za Zvezni zbor 123 novih kandidatov, oziroma 41 % celotnega števila. Zvezni zbor bo torej malone za polovico obnoven. V Zbor proizvajalcev je bilo izbranih 180 novih kandidatov ali 80 % vseh potrjenih kandidatov. V republiške zore volimo 810 poslancev, kandidacijske konfe-

rence pa so jih predlagale 971. Na zborih so predlagali 90.459 delegatov za kandidacijske konference za izvolitev poslanskih kandidatov, izvoljenih pa je bilo 90.000 delegatov. Za te konference je bila potrjena izvolitev 77.901 delegata. Poslanske kandidate, ki so jih potem predlagali zborom volivcev, da jih sprejmejo ali zavrnejo, je torej izbiralo 78.000 ljudi. V republiške zore proizvajalcev volimo 541 poslancev. Na zborih volivcev je bilo predlaganih 675, zbori volivcev pa so potrdili 601 kandidata. V republiške zore proizvajalcev je bilo izvoljenih 77 % novih poslanskih kandidatov, v republiške zore pa 46 % novih kandidatov od celotnega števila kandidiranih.

marveč pravijo: Mi hočemo tega, ker nam bolj ustreza. In v 95 % takih primerov so predlagani dobri ljudje. V tem je torej razlika med našim in njihovim sistemom. Pri nas ljudje sami odločajo o tem, ne pa kdo zgoraj. Naš volilni sistem ima seveda še nekatere elemente starega, klasičnega volilnega sistema, to se pravi elemente, vsebovane tudi v volilnem sistemu zahodne demokracije, kakor je n. pr. neposredno glasovanje. To ni nobena ovira, pač pa se je že nekoliko preživelo in to bo treba danes ali jutri opustiti, potem pa bomo morda skladno z našim celotnim družbenim razvojem, s stopnjo našega razvoja in našega sedanjega sistema nekoliko modificirali tudi naš volilni sistem. Dejstvo pa je, da je ta volilna dejavnost v naši deželi vzbudila zelo veliko zanimanje naših državljani, za njihovo vsakdanje življenje, za tisto, kar bo jutri in kar bomo v prihodnje delali, kakor tudi za to, kakšne perspektive imamo, da odstranimo nekatere negativne stvari, ki so se pojavile v času od prejšnjih volitev do danes itd.

Brez pomena je da bi od zgoraj sugerirali volivcem koga bodo izbrali

Da, tudi pri nas so bili med izbiranjem kandidatov nekateri negativni pojavi. O teh pojavih govorim zato, ker ne bom nikoli zamožal, da ne bi pred vsem ljudstvom povedal tistega, kar je negativno. To se je dogajalo, tovariši, toda to so malenkosti. Imeli smo nekaj krajevnega, tistega boječega lokalizma: »Zakaj ne iz mojega okraja? Zakaj ne iz moje vasi? Zakaj prihajajo od drugod?« itd. Med tovariši iz drugih krajev pa so bili zmerom sposobni ljudje, ki so znani kot prvi borci in dobri delavci, vendar pa je bilo slišati takšne očitke in bilo je nekaj takšnega bolečega lokalizma, ki ga v našem družbenem življenju ne bi smelo biti. Tega ni bilo mnogo, vendar pa je bilo nekaj takšnih pojavov. Dogajalo se je tudi, da nekateri naši dobri tovariši niso imeli razumevanja za to, da jih volivci niso hoteli imeti za svoje kandidate. Mislili so, da lahko naše vodstvo prisili ljudi spodaj, oziroma da jih lahko prepriča, da so vendarle dobri in boljši od drugih, ki jih predlagajo itd. Toda ne, mi tega nismo hoteli delati, ker je brez pomena, da bi od zgoraj sugerirali volivcem, koga bodo izbrali. Glej, tu je, v tvoji sredini, izberi ga, sam boš odgovoren za njegovo delo, sam imaj pravico, da ga kritiziraš itd. In to bo bržkone boljši način, kakor da vam sugeriramo, koga je treba izbrati.

To so bili nekateri negativni pojavi. Razen tega je bilo tudi nekaj govorice ostankov starega družbenega sistema v naši deželi. Ti ostanki starega, ki po zakonitih šele plesnivo životarijo in ki so sicer izgubili sleherno upanje, da se bo vrnilo staro, vendarle mislijo, da je dobro, da nekaj delajo, da bi šlo manj ljudi na volišča; zato so tudi govorili, da so to volitve, kakršne hočejo

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 17. marca 1958

Sprva pretežno jasno, pozneje povlačna oblačnost. Temperatura ponoči med -5 in -11, v Primorju okoli 0, najvišja dnevna med +4 do +7, v Primorju do +10. Zjutraj v kotlinah megla.

Obširno področje nizkega zračnega pritiska, ki se razprostira nad Atlantičkom, dovaja v Zahodno Evropo toplejše zračne mase, nad naše kraje pa doteka od severa še hladni zrak.

V sistemu neposredne socialistične demokracije skupaj z nenehnim naraščanjem gospodarskih sil naše dežele raste in se razvija lik novega socialističnega državljana, svobodnega in zavestnega graditelja socializma

(Iz Proglasa SZDL Jugoslavije)

Govor predsednika Tita na velikem predvolilnem zborovanju v Beogradu

Sposobni smo in zmožni, da gledamo stvari take, kakršne so, da jih priznamo in popravimo

Nadaljevanje s 1. strani
voditelji zgoraj, da bodo prišli ljudje, kakršne hočejo le-ti, da je to enostrankarški sistem itd. Da imamo pri nas enostrankarški sistem, o tem trobi ves kapitalistični svet, ki sploh neče priznati (jaz pa ne verjamem, da tega ne razume), da je to najbolj demokratični sistem, ker sloni na naši komunalni ureditvi, na množični podlagi, ne pa na nekakšnih partijskih vrščikih.

Zalostno je to, tovariši, da so zdaj na Zahodu nekatere socialistične stranke oziroma nekatere njihovi voditelji, ki nas kritizirajo in govore, da pri nas ni demokracije. Ti ljudje na ta način kritizirajo ne samo naš volilni sistem, marveč ves naš družbeni sistem. Če se najde pri nas kaka grdoba, ki se je pregrešila in kršila zakon in našo ustavo; ki se je pregrešila in kršila zakon, njim pa kaže, da se zavzemajo za takšnega človeka, uprizore vso možno gonjo, kakor se je zgodilo zadnje čase z več teh ljudi — starih ne samo po letih, marveč tudi po nazorih —

ki so bili že pred vojno zelo dobro znani v naši deželi kot ljudje, ki so sodelovali s policijo in denuncirali naše delavce, naše revolucionarje, naše najnaprednejše delavce, potem, med vojno pa so bili na strani okupatorjev, sodelovali so s hlapci okupatorjev in bili sami okupatorjevi hlapci. Ti ljudje, ki jih po vojni ni zadela tista stroga ljudska kazen, marveč smo jim pogledali skozi prste, ker smo mislili, da bodo lojalni državljani, so začeli znova varovati. Seveda bi bili morali zato odgovarjati pred našimi zakoni in biti obsojeni. Zdaj pa obmetavajo našo deželo in naš sistem z vsemi mogočimi klevetami zato, ker smo obsodili nekaj starih ljudi in ker morajo ti ljudje sedeti v zaporu. Toda v naših zakonih ni predvideno, do katere starosti človek ne sme več v zapor. Dokler lahko krši zakon, more in mora iti tudi v zapor (odobranje). Zato nam je žal, da nam ljudje v tujini to očitajo, da obrekujejo naš sistem in da mečejo na nas blato, ker nimajo nobene moralne pravice do tega.

tiska. Nekoč smo bili mi zgoraj za to odgovorni, zdaj pa so odgovorni v glavnem ljudje spodaj. Dostikrat tega tudi mi nismo mogli preprečiti.

Potrebna so nam zdrava stanovanja, ne pa luksuz

Ni prav, če sprejmemo plan za investicije, ki bi bile morale znašati lani 446 milijard, dosegle pa so 491 milijard, kar pomeni, da smo plan presegle za dobrih 50 milijard din. Od kod to povečanje? Razume se, da je nastalo zato, ker je šlo to na razne načine, z raznimi dokladami za snago mesta, za vodo, pa tudi za podražitev tega in onega na račun standarda in ker je bilo to preneseno v sredstva za poslopja. Dostikrat smo gradili ta poslopja preveč razkošno, tako da bi lahko s temi sredstvi zgradili dvoje poslopij namesto enega, pa bi ljudje v njih vendarle lahko primerno stanovali. Mi smo več let govorili tovarišem: Nikar ne gradite tako drago! Nam zdaj niso potrebni ti spomeniki dobe, nam je potrebno mesto, kjer bodo ljudje živeli; potrebna so nam zdrava stanovanja, v katerih se bodo ljudje dobro počutili. To nam je potrebno, ne pa luksuz.

Zato bo zdaj izšla zakonska uredba, po kateri bodo prepovedane takšne razkošne zgradbe.

Ni se nam treba bati pomanjkljivosti, ki jih še imamo

Tovariši in tovarišice, kadar govorimo o našem razvoju, bi rad omenil še eno zelo veliko pridobitev, ki je posredovala naši deželi in našem razvoju ogromen polet in ki je omogočila, da smo zbrali ogromna materialna sredstva. To so naši delavski sveti, naše delavsko in družbeno samoupravljanje. Delavske svete smo ustanovili, ker smo videli, da bi v pogojih prejšnjega, centralističnega vodenja gospodarstva v našem nadaljnjem razvoju ne mogli žeti uspehov. Na to vprašanje smo gledali nekoliko boječe, ker smo vedeli, da je naš delavski razred večinoma mlad in da bomo imeli težave. Res smo jih imeli, toda doseženi uspehi so zares presegle vsa naša pričakovanja. Delavski sveti so dosegli v teh štirih, petih letih ogromne uspehe. Delovna storilnost je narasla za 22,7 %, to pa je zelo velik uspeh. Seveda še ni povsod enak položaj in marsikaj še lahko storimo. Delavsko samoupravljanje v tovarnah je sprostilo velikanske ustvarjalne možnosti, tako da se je povečala proizvodnja, da se je zboljšala kakovost in izbira proizvodov, skratka, naši delavski sveti so res dokazali svojo polno veljavo.

Ni se nam treba bati raznih pomanjkljivosti, ki jih še imamo. Ni se nam treba ozirati na to, da nam od raznih strani, iz drugih dežel očitajo in govore, da so delavski sveti anarhijski. Mi smo s svojo »anarhijo« zadovoljni.

Poglejmo, kaj želimo. Mi želimo, da bi se naši delavci, naši delovni ljudje v podjetjih bolj zavedali tega, do česar imajo pravico. Tega še ni dovolj, toda zavdati bi se morali, da imajo pravico do kontrole in odločanja in da so raznih anomalij, tistega, kar se je dogajalo, v veliki meri krivi tudi sami, ker se niso znašli.

Zato je bilo potrebno, da je Izvršni komite Zveze komunistov objavil pismo, v katerem je predvsem opozoril na pomanjkljivosti,

Sami naši državljani, sami volivci, ki volijo svoja vodstva, morajo reči tem izvoljenim ljudem, naj ne gredo tako daleč in da morajo misliti na to.

Potrebna so nam zdrava stanovanja, ne pa luksuz

Graditi moramo stanovanja, in sicer zgraditi čimveč stanovanj, toda tu bo več kontrole in kdor se ne bo držal te uredbe, bo moral čutiti tudi posledice.

Tovariši in tovarišice, lahko bi seveda mnogo govoril o podobnih pomanjkljivostih. Toda nimam razlogov, da bi tu izrazil zaskrbljenost, da si naši državljani, ki so v tej volilni kampanji izpričali tako visoko politično zrelost, ne bodo tudi sami, skupaj z nami, prizadevali, da pride naš razvoj v normalen tir in smer, v katerem bomo ustvarili čedalje boljše pogoje za življenje naših delovnih ljudi.

Zdaj ne moremo zgraditi vseh mest; mesta so se gradila desetletja in stoletja. Mi pa smo tudi v tem oziru storili že mnogo. Zdaj moramo zgraditi tisto, kar je ljudem potrebno, da žive, da se ne duše v raznih lopah; tega pa je mnogo. Tu je bilo zelo mnogo pomanjkljivosti. Prepričan sem, da bomo v določenem časovnem obdobju uredili tudi to vprašanje.

ki se pojavljajo pri komunistih, pri vodilnih komunistih.

To vprašanje moram omeniti, ker se o njem zdaj mnogo razpravlja v naši deželi. Mi smo smelo opozorili na pomanjkljivosti pri naših odgovornih ljudeh, ponekod bolj, drugod manj. Mi smo te pomanjkljivosti poznali že prej. Skušali smo s tiskom in govori opozoriti nanje, toda te kritike od spodaj niso dovolj sprejeli. Nekateri naši delavski sveti se niso znašli. V nekaterih tovarnah in posameznih podjetjih ter odborih so nastale skupine vodilnih ljudi, ki so delali mimo delavskih svetov in proti njihovi volji ter tako ustvarjali nezadovoljstvo delavcev.

Zdrava kritika in opozarjanje na pomanjkljivosti sta nam potrebna, če hočemo, da bo naša družba čimbolje napredovala

Ne bi hotel zamuditi priložnosti, da povem tistim, ki hočejo izi kritikastrskih razlogov izkoristiti te naše ukrepe, da tega ne bomo dopustili. Vsaka stvar ima svojo mero, vsaka stvar mora biti v mejah. Prav tako, kakor sem že rekel, bomo izdali uredbo tudi o stanovanjski izgradnji. Na splošno bomo to vrsto problemov v zvezi s pismom in pomanjkljivostjo, o katerem sem govoril, sistematično in postopoma urejali. Našim državljanom se ni treba bati, da je to samo kratkotrajna stvar in da pojde potem, kakor je šlo. Moram poudariti, da nimajo prav tisti ljudje, ki se zdaj boje, da bo to odvihralo mimo, potem pa se bo spet vse lomilo na njihovih ramenih. Ne bojte se, vi, tovariši, kadar imate pravico kritizirati. Kar povejte, če imate kaj povedati. Jaz se ne strinjam s kritiziranjem vseh, pa ljudje, ki kritizirajo vseprek, ki nečejo videti, kaj je stvarnost, in ki kritizirajo z zlobnim namenom. Zdrava kritika in opozarjanje na pomanjkljivosti pa sta nam potrebna, če hočemo, da bo naša družba čimbolj zdrava in da bo čimbolj napredovala (navdušen odobranje in vzkliki: »Živel Tito«).

Ko govorimo o pismu Izvršnega komiteja CK, se je morda nekaterim ljudem zdelo, da so razne pomanjkljivosti napravile predvsem velikansko gospodarsko finančno škodo. Ne, stvar ni tako tem, tu ni šlo za veliko gospodarsko finančno škodo. Gre bolj za politično škodo, gre za nepravil-

Tovariši in tovarišice, vem, da se o tem pismu zdaj mnogo razpravlja. Lahko rečem, da je 98 % te razprave pozitivne in da pomeni takšno odkrivanje pomanjkljivosti pred našimi množicami moč ne samo Zveze komunistov, marveč tudi moč naše dežele. Mi smo sposobni in zmožni, da gledamo stvari takšne, kakršne so, da jih priznamo in popravimo.

Nekateri ljudje pravijo: To je zdaj prvi zalet, to je kampanja. Tovariši in tovarišice, jaz pa vam pravim, da se bridko moti vsak, kdor misli, da bomo to opustili, da je to samo prvi zalet. Sistematično bomo pazili na to, da bo točka za točko iz tega pisma izpolnjena. Ne bomo dovolili, da bi nam takšne stvari zastirale svetlo lik naše socialistične skupnosti in ustvarjalnost naših ljudi, da bi nam zastirali naše uspehe. Nikomur ne bomo dovolili, da bi to počel.

Zato pravim s tega mesta, da imajo predvsem sami državljani spodaj, volivci, sami delavci v podjetjih, delavski sveti, komunisti pravico kritizirati in zahtevati, da se popravi tisto, kar ni dobro. Tovariši, idealnih vodstev, idealnih ljudi na svetu ni. Ljudje, ki delajo, delajo tudi napake, če pa takih napak pravočasno ne popravijo, postanejo politični problemi in zavirajo pravilni razvoj.

Ne bom tu našel vsega tega, moram pa reči, da so nekatere stvari, ki bodejo ljudi v oči. V naši deželi ni mnogo avtomobilov, naša dežela je v tem oziru med zadnjimi deželami na svetu. Toda avtomobili, kolikor jih imamo, so koncentrirani, in prišlo je do tega, da to ne posebno veliko število avtomobilov ponekod protizakonito izkoriščajo. Seveda ni potrebno, da bi ljudje, ki vodijo državo, zmeraj hodili peš. Potrebno pa bi bilo, da bi imeli milijon avtomobilov, in ko pride čas, ko se bo zboljšal standard, bomo dajali tudi regrese in ustvarili možnost, da bodo ljudje kupovali avtomobile na obroke. Vse to je potrebno, toda naši ljudje, naši voditelji ne bi smeli dražiti naših državljanov s tem vozarjem povsod, kjer je potrebno in kjer ni potrebno. Mi bomo izdali o tem uredbo in takšnih stvari ne bomo dopustili. O tem bo v najkrajšem času objavljena uredba.

bliža ljudstvu in da skrbi za ljudi. Ponekod smo dosegli v tem oziru lepe uspehe, toda v nekaterih krajih še ni sadov, ker niso hodili po pravilni poti. Marsikaj bi lahko povedal tudi na račun naših komun, ki se še niso dovolj okrepile, ki še niso docela našle smeri svojega razvoja. Zadnje čase smo v tem oziru dokaj napredovali. Želim, da bi bile naše skupnosti komun tiste naše osnovne celice, ki bodo vsestransko skrbele za življenje in za standard ljudi ter za nadaljnje razvijanje samih skupnosti komun in vsake komune posebej.

Malo prej sem pozabil omeniti še nekaj v zvezi z našimi delavskimi sveti v tovarnah. Mi imamo nekaj starih tovarn, ki smo jih podedovali in nekoliko razširili. Res jih ni mnogo, vendar pa jih je nekaj. V njih so odlični kadri, odlični ljudje, ki so delali v njih desetletja in povzdignili delovno storilnost do najvišje stopnje, kar so jo mogli z zastarelimi stroji, tako da več ne morejo storiti. Na drugi strani pa imamo mnogo novih tovarn z najsoodnejšo tehniko, kjer ni težko doseči tudi večjo delovno storilnost, kajti tu pomagajo novi stroji. Kadar govorimo o tem, bi se rad dotaknil problema razdelitve dobička; v zvezi s tem smo že izdali prepise, toda v njih bo treba nekatere stvari popraviti.

Skrb samo za svoje podjetje mora prenehati

Doslej je bilo govora — o tem ste brali tudi v pismu — o raznih premijah in podobnih nepravilnih stvareh. To bomo popravili. To ne more več iti tako. Ni stvar v tem, da premije dajemo, marveč v tem, da dobiček, izvirajoč iz pravilne organizacije v podjetju, iz povečane delovne storilnosti, damo tistim, ki so ga ustvarili (odobranje). Iz tistega dobička, ki ga dosežemo predvsem v sodobnih modernih podjetjih, v kateri smo vložili velike investicije, in iz dobička izvirajočega iz tržnega zvišanja cen, iz zvišanja cen proizvodov, pa bomo ustvarili sklad za izravnaje, tako da bo delavcem tistih podjetij, ki svojih proizvodov ne morejo dati po takšni ceni, omogočeno, da bodo dobivali ustrezne plače. Tu mora prenehati lokalizem, tu mora prenehati skrb samo za svoje podjetje. Vsa podjetja morajo skrbeti drugo za drugo, kajti delavci v vseh podjetjih pripadajo eni socialistični skupnosti (odobranje). Tudi to so torej stvari, ki jih moramo popraviti — in popraviti jih bomo. Uvedli bomo torej čimprilnejšo materialno razdelitev. Seveda naš razvoj se zmerom terja velike napore, se zmerom moramo mnogo graditi mnogo ustvarjati, ker se je pokazalo, da potrebujemo tem več, čim več ustvarjamo. V tem razvoju moramo stopati naprej nekoliko enokomernije. Za zdaj smo se orientirali v smer kmetijstva, vendar pa moramo enakomerno delati tudi za razvoj industrije. Lahke industrije, za proizvodnjo potrošnega blaga, toda tistega, ki nam je potrebno, ne pa da proizvajamo kar vseprek in postopoma tudi na razvoj tiste ključne industrije, brez katere se ne more pravilno razvijati ne lahka industrija ne kmetijstvo in drugo. Ves naš razvoj se mora odsej nadaljevalti enakomerno. Prej te enakomernosti ni bilo iz objektivnih razlogov in zato smo zadvali na mnoge težave. Zdal nam je omogočeno, da se naše življenje razvija enakomernije.

Tovariši in tovarišice, dotaknil sem se nekaterih stvari iz našega notranjega življenja in razvoja, o katerih ste že slišali, toda o katerih sem hotel, da bi slišali tudi kako jaz mislim, kako mislimo mi vsi, ki smo odgovorni.

Rad bi se nekoliko pomudil še pri nekaterih zunanje-političnih vprašanjih, za katera se naši državljani zelo zanimajo, kajti naši ljudje na vasi in v mestu so politično zelo izobraženi in spremljajo dogodke, ne samo domače, marveč tudi zunanje, ker zelo dobro vedo, da nobena država na svetu ne more zadoščati sama sebi in da so ne samo njena bližnja, marveč tudi njen obstoj in njen nadaljnji razvoj v veliki meri odvisni od tega, kako se razvijajo stvari na mednarodnem torišču.

(Nadaljevanje na 4. strani)

V naši industrializaciji smo prehodili tri etape

Tovariši in tovarišice, vem, da ste na predvolilnih zborovanjih mnogo slišali o naših uspehih in naših pomanjkljivostih. Zato ne bi bil hotel na tem zborovanju govoriti obširneje o naših uspehih, marveč bi samo poudaril, da smo dosegli v naši izgradnji res velike uspehe, rekel pa bi nekaj besed o tem, kakšne so bile faze našega razvoja. Obdobje od minulih volitev do danes je bilo zelo burno, bujno, polno ustvarjalnosti naših delovnih ljudi in sprememb v naši notranji družbeni ureditvi. Tu ne mislim na radikalne spremembe, marveč na izpopolnjevanje, na izboljševanje našega družbenega sistema v smeri čedalje večje demokratizacije. Mi smo na primer prehodili tri etape v naši industrializaciji. Po minulih volitvah smo morali spremeniti oziroma nekoliko zavreti našo smer graditve težke industrije v trenutku, ko smo bili že zgradili določeno fazo za nadaljnji razvoj naše indu-

strije in prešli tako na hitrejši razvoj industrije za široko potrošnjo, za potrebe ljudi, ker so naši državljani že težko prenašali ogromne investicije, ki smo jih prej nalagali v velika podjetja, izmed katerih nekatera še zdaj ne obratujejo s polno zmogljivostjo. To je vplivalo tudi na življenjski standard naših ljudi. Ljudje so to težko občutili in najsi smo želeli še več teh velikih tovarn, vendar smo morali reči: stoji! Morali smo preiti na hitrejši razvoj tovarn, ki bodo dajale proizvode za široko potrošnjo, za potrebe ljudi. In zdaj je podoba naše dežele že drugačna; kakor je bila takrat. Ne bom rekel, da lahko danes vsakdo kupi, kolikor bi hotel. Ne more, ker še nimamo dovolj sredstev. Toda sicer imamo že vse, imamo proizvode naših delovnih ljudi, ki jih je že dala naša industrija, zgrajena na podlagi težke industrije. Tu smo dosegli ogromne uspehe in napravili preokret glede nadaljnega razvoja industrije naše dežele.

Prvi sadovi, ki smo jih poželi v kmetijstvu, so ogromni

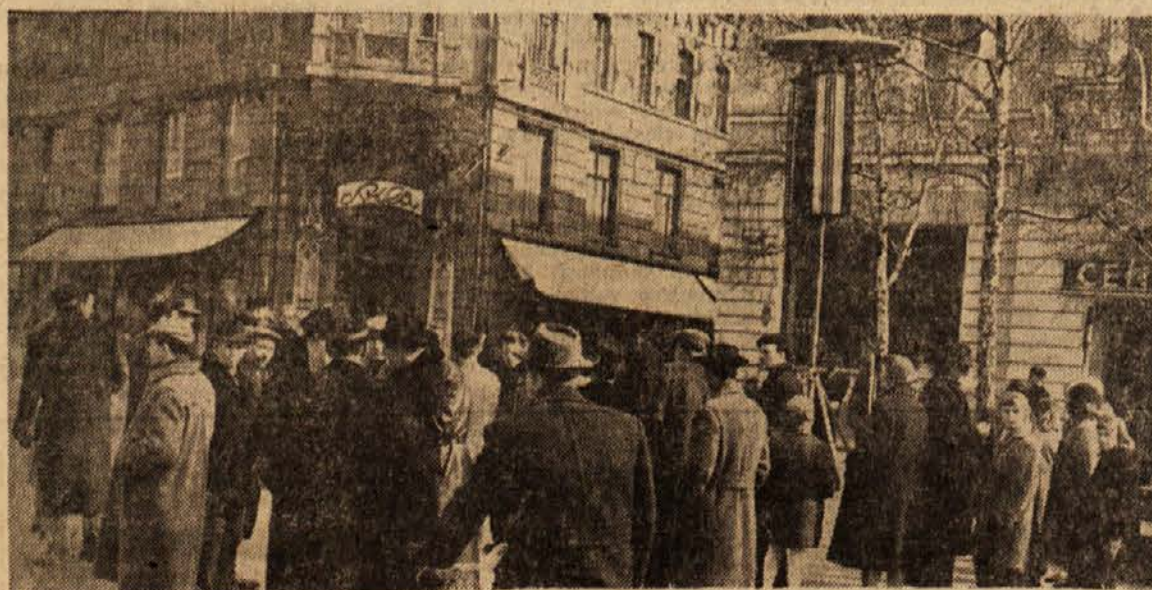
Za nas je bilo važno tudi naše kmetijstvo, ki smo ga bili zaradi težke industrije zanemarili. Toda mi vemo, da moramo tudi kmetijstvu posvetiti več pozornosti in zdaj smo mu dali prednost in zato že v prvem letu poželi tudi sadove. Ti sadovi so ogromni, pa tudi sredstva, ki jih je naša skupnost vložila v kmetijstvo, so velika. Ta sredstva bodo presegla letno 70 milijard in vložili jih bomo tako, da bodo naši državljani jutri laglje in po nižjih cenah dobili tisto, kar potrebujejo.

Zdaj se bje prava bitka na tem sektorju in hotel bi pohvaliti naše ljudi, ki delajo v kmetijstvu. Prav je, da so se usmerili na pridelek milijon vagonov koroze. Če je lahko dalo naše kmetijstvo lani 550.000 vagonov koroze, ko smo sejali še malo hibridne koroze, zakaj ne bi moglo dati čez tri do štiri leta, ko bomo investirali petkrat več sredstev, letno milijon vagonov. Razen koroze pa se bo povečala

tudi proizvodnja drugih posevkov.

Seveda ne zadostuje samo sejati in žeti; znati moramo tudi ohraniti te prideleke in zagotoviti pravilno organizacijo, da bodo naši državljani prišli do teh pridevkov. To pa je odvisno od naših komun od naših odborov, od naših ljudi, ki morajo bolj misliti na preskrbo prebivalstva kakor na izgradnjo monumentalnih poslopj.

Nekoč sem že rekel, da so naše komune in vodilni ljudje v naših mestih predvsem odgovorni za boljšo preskrbo in za skrb za državljane nasploh in da zato ne smejo gledati, da pridejo na račun standarda ljudi do večjih sredstev za graditve. Graditi je treba, toda mi moramo videti, kako in koliko je treba graditi in ali je to, kar gradimo, v skladu z našimi možnostmi in s potrebami, da lahko naš državljani čimprej pride do človeka dostojnega življenja. Mi z izgradnjo ne smemo delati prevelikega pri-

Včerašnjemu govoru predsednika republike maršala Tita na predvolilnem zborovanju v Beogradu so prisluhnili tisoči in tisoči državljanov bodisi doma pri radijskih sprejemnikih ali po zvočnikih na ulicah

Naša skupnost mora misliti na življenje in skrbi slehernega posameznika

Tovariši in tovarišice, poudaril sem že, da je treba skrbeti za ljudi. Teško je človeku, če je zapuščen, če je sam in če se znajde v težavnem položaju. V naši skupnosti ne bi smelo biti zapu-

ščenih ljudi (odobranje). Naša skupnost mora misliti na življenje in skrbi slehernega posameznika. Prav tu, v komunalnem sistemu, v skupnosti komun smo hoteli doseči to, da se oblast pri-

Široka podpora

»Kaj mislite o ustanavljanju raketnih oporišč in o kopčenju raketnega orožja v Zahodni Nemčiji?« sta se glasili vprašanji Socialnodemokratske stranke v anketi, ki jo je razpisala med zahodnonemškimi prebivalstvom.

Iz odgovorov, ki so prispeli na to anketo, je razvidno, da je veličanska večina zahodnih Nemcev proti atomski oporožitvi in raketnim oporiščem. Proti graditvi oporišč in atomskemu oboroževanju so se izrekli ne samo socialni demokrati (90%) in svobodni demokrati (85%), marveč tudi pristaši Adenauerjeve stranke (71%).

Socialnodemokratska stranka je razpisala anketo v času, ko je na vsem svetu čedalje razločnejše slišati glas proti atomski oporožitvi in raketnim oporiščem. In ko Adenauerjeva vlada že uveljavlja praktične ukrepe za atomsko oboroževanje zahodnonemške vojske in gradnjo oporišč v Zahodni Nemčiji. Kot poročajo časniki, so v dolini Rena že skladišča taktičnega atomskega orožja, v Bomberga, na področju Pfalza so razmestili rakete Matador, v načrtu je zgraditev 17 raketnih oporišč za izstreljevanje raket Nike in 6 oporišč za rakete Matador.

Rezultati ankete zato niso samo izraz odnosa zahodnonemškega prebivalstva proti atomskemu oboroževanju, marveč so hkrati tudi obsedba atomske politike Adenauerjeve vlade. Koliko bodo ti rezultati vplivali na bodoče stališče kancelarjeve vlade, bo pokazala prihodnja zunanjenolitična debata v Zveznem zboru. V vsakem primeru si je socialnodemokratski »voj« proti atomski smrti pridobil s tem močno podporo in razširil podporo, na kateri se je moč števila odločno boriti proti raketnim oporiščem in atomskemu oboroževanju zahodnonemške vojske.

D. Tr.

ZBLIŽANJE STALIŠČ?

Dnevni red državniške konference naj bi skrčili in izločili kočljiva vprašanja — Glavna točka — razorožitev in opustitev jedrskih poizkusov

New York, 16. marca. (Tanjug.) Poučeni krogi v Washingtonu pričakujejo, da bo predsednik Eisenhower takoj po prihodu Dullesa iz Manile začel posvetovanja, na katerih naj bi se dogovorili o dokončnem stališču ZDA do konference vodilnih državnikov Vzhoda in Zahoda.

Kar se tiče dnevnega reda, poudarjajo, da se ameriški državljani zavzemajo za nekatere spremembe, predvsem za to, da bi skrčili število vprašanj, o katerih naj bi razpravljali na konferenci. Kot pravijo, je Bonn po nasvetu Washingtona napovedal, da ne bo vztrajal pri tem, naj

bi na konferenci obvezno razpravljali o združitvi Nemčije. Zdaj ni več tako »ognjevit« in vztrajnega zavzemanja za propagandistično vprašanje o položaju v vzhodni Evropi. Podobna usoda je doletela zahtevo, naj bi ločeno prepovedali izkoriščanje vesoljskega prostora v vojaške namene, ker jo povezujejo z ukinitvijo ameriških oporišč okrog Sovjetske zveze.

Poučeni krogi zatrjujejo, da so vodilni državniki za to, da bi dosegli relativni uspeh v enem samem vprašanju. Trenutna dejavnost ameriške diplomacije kaže, da računajo na to, da bi izlo-

čili vprašanje poskusnih jedrskih eksplozij iz splošnega razorožitvenega problema.

Ameriški demokratski senator John Sparkman je sinoči po radiu izjavil, da bi bil obisk prvga sekretarja CK KP SZ Nikite Hruščeva v Washingtonu koristen za obe strani. Hruščev je nedavno v govoru izjavil, da je pripravljen obiskati ZDA. Sparkman je pripomnil, da pa ne bi bilo pametno razumeti zanimanje za obisk Hruščeva v Washingtonu kot znamenje, da bo moč boj med Vzhodom in Zahodom takoj končati na prijateljski način.

Predsednik Generalne skupščine OZN na lanskem zasedanju in novozelandski veleposlanik v Washingtonu Leslie Monroe je sinoči izrazil zadovoljstvo sprico pripravljenosti Sovjetske zveze, da bi proučili problem nadzorovanja vesoljnega prostora v okviru OZN.

London, 16. marca. (Tanjug.) Britanska vlada še ni uradno odgovorila na najnovejši sovjetski načrt. Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva se je omejil le na izjavo, da ministrstvo še nima uradnih informacij o sovjetskih predlogih. Poluradni londonski krogi pa so dajali, da v tem načrtu ni veliko novega. Novo je po njihovem mnenju samo sklicevanje na OZN in pa nekatere podrobnosti o mirolnem raziskovanju vesoljskega prostora.

IZJAVE INDONEZIJSKEGA PREDSEDNIKA SUKARNA

Enotnost pogoj za napredek

Indonezija za sodelovanje z vsemi, razen s kolonializmom

Bandung, 16. marca. (Reuter.) Indonezijski predsednik Sukarno je danes na množičnem zborovanju v Bandungu izjavil, da Sumatra ne more biti samostojna država, kot tudi ne morejo biti samostojne države ostale indonezijske pokrajine. »V korist napredka indonezijskega ljudstva morajo ostati pokrajine združene,« je poudaril Sukarno in menil, da je potrebno v pokrajinah trdno nadzorstvo, da bi ohranili indonezijsko neodvisnost. Uporniške voditelje na centralni Sumatri je imenoval oportuniste, s katerimi bodo strogo ravnali, ker so izdali boj za neodvisnost.

O indonezijski zunanji politiki je Sukarno dejal, da ni nevtralna, marveč je neblokovska, politika koeksistence z vsemi, razen s kolonializmom. Ljudje, ki jim takšna politika ni všeč, skušajo pritegniti Indonezijo v bloke s pomočjo plačanih upornikov na centralni Sumatri. Sukarno je tudi dejal, da ima fotografski posnetek dogovora, na podlagi katerega naj bi dobili uporniki orožje iz Japonske, o čemer se je pogajal eden izmed uporniških voditeljev polkovnik Sumala, odstavljeni poveljnik severnega Celebesa.

Tisoči bivših borcev in pripadnikov indonezijske mladinske organizacije so na velikem zborovanju v Diakarti zahtevali od vlade, naj ukrene vse potrebno, da zatre upor na Sumatri. Mladinci so predlagali, naj predsednik Sukarno razglasi splošno mobilizacijo mladine za boj proti upornikom na Sumatri.

Gusarstvo

New Delhi, 16. marca. (Tanjug.) Posebni poročevalec dnevnika »Times of India« poroča iz Džakarte o čedalje bolj sovražni dejavnosti nizozemskih vojniških ladij proti indonezijskemu civilnemu ladjevju. Nizozemske ladje zaustavljajo na odprtem morju indonezijske ladje in so doslej prestregle več ladij ter jih odpeljale v pristanišča na Novi Gvineji.

NOVA USTAVA V NEPALU

Katmandu, 16. marca. (AP.) Nepalska vlada je danes imenovala odbor petih članov, ki bo sestavil osnutek nove ustave. Odboru predseduje pravosodni minister in sodnik Vrhovnega sodišča Barvati Prasad Singh. Ustava, ki jo bo pripravil odbor, bo zamenjala staro začasno ustavo iz leta 1951.

VRNITEV V PARIZ PRAZNIH ROK?

NOVE TEŽAVE

v pogajanjih med Tunizijo in »posredovalci« — Kritika Murphyjevega stališča

Tunis, 16. marca. (Reuter.) Britanski predstavnik Harold Bealey, ki posreduje v tunizijsko-francoskem sporu, je sinoči izjavil, da se niso dogovorili o naslednjem sestanku obeh posredovalcev s tunizijskimi voditelji. Tukajšnji krogi sklepajo iz te izjave, da so v pogajanjih spet nastale težave. Murphy in Bealey sta se včeraj sestala z državnim tajnikom Ladgamom, iz prej pa so objavili, da se bodo razgovori nadaljevali v ponedeljek. Kot je videti, novega sestanka ne bo in se utegneta britanski in ameriški posredovalci vrniti v Pariz brez tunizijskih protipredlogov k francoskemu načrtu.

Tunizijski tednik »Action« poveča danes uvodnik britansko-ameriški posredovalni misliji v francosko-tunizijskem sporu in

pravi, da se ZDA niso zavzemale za načela, marveč za interese. Časnik poudarja, da ameriški posredovalec Murphy ni prišel pomagat Tuniziji, majhni deželi, marveč pojasnjevati, da ima Francija svoje pravice v Afriki, da bi dosegla pravice, ki ji grede, v Tuniziji, Alžiriji in Maroku in da je treba v interesu Zahoda te njene pravice upoštevati. Tako se bo — poudarja »Action« — v Tuniziji in v Severni Afriki sploh razpršila »dilemna vizija neke Amerike, ki podpira slabotne in zatirane, ki se bori za pravico in popravila krivice«. Časnik tudi poudarja, da mora Tunizija, ki se je opredelila za Zahod in se dobri dve leti ni menila za ostali svet, zdaj to popraviti in navezati prijateljske stike z vsemi deželami.

PISMO IZ ZDA

Preveč študentov, premalo šol

Lani jeseni je bila ameriška javnost precej vznemirjena, ko je zvedela, da je število študentov tehničnih znanosti v Sovjetski zvezi večje kakor v Ameriki. Toda skupno število študentov v ZDA je še vedno neprimerno večje, kakor je bilo v katerikoli deželi sveta. V prejšnjem semestru je študiralo na ameriških univerzah in visokih šolah približno 3.500.000 študentov. Približno na 190 visokih šolah študira najmanj 19. največ pa približno po 42.000 študentov. Američani so zaskrbljeni, ker študira premalo študentov tehnične znanosti. Zadnje čase pa jih vznemirja še nekaj.

V začetku našega stoletja je bilo v ZDA 238.000 študentov ali samo 4% fantov in letih, primernih za visokošolske študije. Sedanjih 3.500.000 je 35% fantov in deklet v letih. Neki ameriški časnik pa piše, da bi morala biti zmogljivost univerz najmanj dvakrat večja, če bi hoteli sedanji študentje študirati v enakih pogojih.

Lambe odpotoval

Split, 16. marca. (Tanjug.) Poveljnik britanskega sredozemskega ladjevja admiral sir Charles Lambe je danes odpotoval iz Splita, kjer se je mudil pet dni na uradnem obisku pri poveljniku Jugoslovanske vojne mornarice admiralu Mati Jerkoviću. Admirala Lambe je odpotoval iz Splita na poveljniški ladji križarki »Sheffield«, ki jo spremlja rušilec »Diana«.

Poveljnik JVM admiral Jerković je privedil sinoči na čast britanskim gostom poslovljno večerjo.

Umik sovjetskih čet iz Madžarske

Budimpešta, 16. marca. (Tanjug.) — Iz madžarskih mest Vesprema in Diera so se začele danes umikati nekatere enote sovjetskih čet, ki so razporejene na Madžarskem. Sovjetska vlada s tem uveljavlja svoj sklep, da bo iz Madžarske in Vzhodne Nemčije umaknila del svoje vojske. Skupno se bo umaknilo iz Madžarske 17.000 sovjetskih vojakov.

Jedrski poizkus v Sibiriji

Washington, 16. marca. (AFP.) Ameriška komisija za atomsko energijo je davi objavila, da je včeraj v Sovjetski zvezi eksplozirala nova jedrska bomba, in sicer v eksperimentalnem centru v Sibiriji. Po ameriških podatkih naj bi bila to šestka eksplozija v Sovjetski zvezi od 22. februarja letos do danes. O včerajšnji eksploziji trdijo, da je bila njena moč manjša, kot jo ima milijon ton trinitrotoluola.

ZDA naj bi začele to pomlad na Pacifiku vrsto svojih jedrskih poskusnih eksplozij.

kakor so študirali njihovi očtetje. Znano je, kako preobremenjenost vpliva na kakovost študija, o katerem v ZDA že precej dolgo govorijo, da ni na zadovoljni višini. Odstotek dijakov, ki se po končanem srednji šoli vpišejo na univerze, pa nenehoma narašča. Soočeno s sedanjem naraščanjem števila študentov se bo leta 1970 vsak drugi osemnajstletni fant in deklet skušal vpisati na univerzo. Ker statistiki računajo, da bo takrat v ZDA kakih 14,5 milijonov fantov in deklet v letih, primernih za študij, bo imela Amerika blizu 7 milijonov študentov.

Vzlic čedalje večjim investicijam za izgradnjo novih univerz in visokih šol je zelo malo upanja, da jih bo za tako veliko število študentov dovolj. Anketa med večjim številom uglednih univerzitetnih profesorjev je pokazala, da bo v prihodnjih letih zelo pereče vprašanje šolskega prostora. Profesorji so sprožili razne predloge. Nekateri upajo, da bodo popomanjkanje šolskega prostora omlilili televizijski prenosi predavanj in drugi tehnični dosežki, drugi pa menijo, da bi bilo treba zaostriši sprejemne izpite in izločiti manj nadarjene študente že na koncu prvga leta.

Znanost in denar je drugo vprašanje, ki ga načenjajo ame-

riški profesorji. Število akademsko izobraženih ljudi sicer v ZDA nenehoma narašča, vendar pa je še zmerom precej nadarjenih fantov, ki ne morejo študirati na visokih šolah. Krive so takse. Po drugi svetovni vojni so takse na ameriških visokih šolah podvojili. Zdaj znašajo na državnih univerzah povprečno 1500 dolarjev letno, na prvih letnih visokih šolah pa kakih 2000.

Na visokih šolah, zlasti državnih, kjer so takse razmeroma nizke, pa študij ni na zadovoljni višini. Razen tega nudijo diplome »cenenih« univerz neprimerno manjše možnosti glede dobre zaposlitve, če se kandidati znajdejo v konkurenci z diplomami slovečih univerz, na katerih so takse zelo visoke. Ameriški profesorji zato pravijo, da so črni in dekleta premalo vključeni v visokošolski študij. Na univerze se vpiše samo 12% črnih dijakov. Malo črncev se je vpisalo zlasti na mešane univerze v južnih državah. Črnci, ki lahko študirajo na boljših visokih šolah pa žanjejo lepe uspehe: Na ameriških visokih šolah prideta na vsake tri študente dve študentki. To razmerje je neprimerno ugodnejše kakor v mnogih drugih deželah, vendar pa Američani menijo, da bi lahko študiralo še več deklet.

D. S.

Horac ni kriv

Med študenti Münchenske univerze se že dolgo bje srditi boj o tem, kaj naj bo napisano nad vhom v njihovo univerzo. V tem boju, polnem polemike in nenadnih preokretov, je doslej nedvomno najbolj trpel veliki latinski pesnik Horac.

Nad glavnim vhomod v Münchensko univerzo je bil že več let napisan znan Horacov stih »Dulce et decorum est pro patria mori« (»Sladko in častno je umreti za domovino«). Sčasoma je ta napis tako obledel, da so bili že pozabili, da je nad vhomod sploh kaj napisano. Nedavno pa so univerzitetno posloplje popravljali in ob tej priložnosti so tudi ta napis znova prepisali z znatno barvo, tako da ga je človek takoj opazil.

Sprito bridski izkušeni, ki jih je imel nemški narod pod nacističnim gospostvom, so študentje, ki pripadajo levim političnim strujam, takoj nastopili proti temu obnovljenemu »umiranju za domovino«. Horacov stih so prebarvali, namesto njega pa se je pojavil nad vhomod v univerzitetno posloplje novi: »Turpe et stupidum est pro amen-

ta loqui« (»Neumno in nečastno je prispevati k neumnosti«). Toda brisanje Horacovih stihov je vznemirilo druge Münchenske študente, ki jih Hitlerjeva blaznost menda ni zadela. Vneli so se srditi prepri in polemike.

Naposled je rektor univerze razpisal nekakšen natečaj za izbrano novo napis. Profesorji, očitno sila bogati z idejami, so predlagali 497 različnih besedil. Skromnejši študentje so izbrali izmed njih samo tri, toda rektorju je ugajal prav eden izmed teh treh: »Mortui viventes obligant« (»Mrtvi so zadolžili žive«).

Konservativni študentje pa se z rektorjevimi mnenjem niso strinjali. Čedalje glasneje so zahtevali, naj pride nad vhomod znova Horacov stih. Nazadnje so organizirali plebiscit. Dve tretjini študentov sta se izrekli proti novemu »umiranju za domovino«.

Tako so Horacov stih vsaj za zdaj odstranili z dnevnega reda, čeprav prerokanje o napisu nad glavnih vhomod v Münchensko univerzo še ni končano.

Mednarodna konferenca za pomorsko pravo

Zeneva, 16. marca. (Tanjug.) — Na zasedanju mednarodne konference za pomorsko pravo v Zenevi se je razvijala prejšnji teden najvažnejša razprava v prvem odboru o vprašanju širine teritorialnega morja. Samo nekaj nad 30 govornikov se je izreklo za širino treh milj, ostali pa so zahtevali večjo širino. Po poslovniku je potrebna za sklep dvotretjinska večina, ki pa je niso mogli doseči. Večina delegacij je nasprotovala širini treh milj. Resolucijo so sprejeli z 39 glasovi, 26 delegatov pa se je vzdržalo glasovanja.

Volitve v naših poslaništvih v tujini

Beograd, 16. marca. (Tanjug.) V Jugoslovanskih predstavništvih v tujini so danes skladno s sklepom zvezne volilne komisije volili poslance Zvezne ljudske skupščine. Kandidat za poslanca Zvezne ljudske skupščine je državni sekretar za zunanje zadeve Kosta Popović, ki kandidira v Beogradu v občini Savski venac. Po glasovanju bodo volilne skripičnice poslali v Beograd, kjer bodo presteli glasove.

V ATENAH
V svečano okrašenih prostorih Jugoslovanskega veleposlaništva v Atenah so glasovali vsi vpisani volivci in precej državljanov, ki so imeli potrdila svojih volilnih komisij, da so vpisani v volilne imenike.

V PEKINGU
Vseh 36 vpisanih volivcev v Jugoslovanskem veleposlaništvu v Pekingu je davi ob 9.30 v prostorih veleposla-

ništva glasovalo na volitvah v Zvezno ljudsko skupščino.

V BUKARESTI

Osebe jugoslovanskega veleposlaništva v Bukaresti in v Komuniji živeči Jugoslovani so volili danes dopoldne v lepo okrašen dvorani Jugoslovanskega veleposlaništva. Glasovalo je nad 60 jugoslovanskih državljanov.

V PRAGI

Danes ob 13. je bilo zaključeno na veleposlaništvu FLR glasovanje za poslance Zvezne ljudske skupščine. V volilne imenike je bilo vpisanih 50 volivcev. Glasovalo je tudi tri jugoslovanskih državljanov, ki so imeli potrdila svojih volilnih komisij.

V NEW DELHIJU

Jugoslovanska kolonija v New Delhiju je danes dopoldne glasovala.

(Od našega stalnega dopisnika)

Dunaj, marca

Mnogi zgodovinarji so mnenja, da se svetovna vojna ni začela šele 1. septembra 1939, temveč že 13. marca 1938.

13. marca 1938 se je namreč začela »Operacija Otto« — zasedba Avstrije: Hitlerjeve čete so prekorale avstrijsko-nemško mejo in v nekaj dneh zasedle vso Avstrijo. 15. marca je Hitler že govoril na Dunaju, proglasil »Veliko Nemčijo« in obljubil, da bo iz Dunaja napravil biser Nemčije, ki ga čez deset let ne bo več moč spoznati. Njegove besede so se izpolnile; že čez sedem let Dunaja ni bilo več moč spoznati...

Ampak takrat se nihče ni mislil, kam bo pripeljala Avstrijo in vso Nemčijo Hitlerjeva megalomanija. Po mestu se niso zvale neštevilne bombe škrbine in po Ringu še niso ležali kupi razpadajočih trupel.

Alli so Avstrijci resnično zahtevali »Anschluss«? Zakaj je imel Hitler tako lahek posej z Avstrijo? Kako je treba kvalificirati dogodke okrog 13. marca? Preden odgovorimo na ta vprašanja, si moramo ogledati ves politični razvoj v Avstriji iz tega časa in notranjepolitično situacijo v tej deželi pred 13. marcem.

Tri momente je treba posebno upoštevati: občutek majhnosti, ki se je polastil Avstrijce po razpadu Avstroogrške neodločnosti zahodnih sil nasproti Hitlerjevi agresivnosti ter gospodarsko in politično krizo v Avstriji sami.

O »avstrijskem manjvrednostnem kompleksu« so že mnogo pisali in še danes pravil Hitlerju pot, drži. S svojo politiko

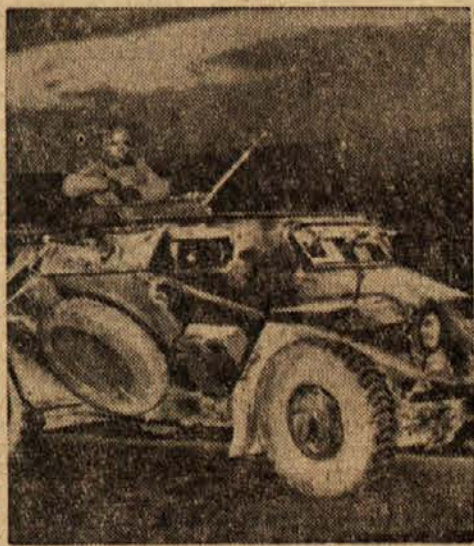
razlagajo z njim marsikaj pojav. Ze takoj dušenja naprednih sil in popolno nasloje po prvi svetovni vojni se je pojavilo vprašanje, ali ima ustanovitev Avstrije sploh kak smisel, ko je od nje odpadla Madžarska in ves slovanski svet, kolikor ga je bilo do takrat v okviru monarhije. Razen specifičnega zgodovinskega razvoja ni bilo nobenih argumentov, ki bi dokazovali razliko med »Nemci« in »Avstrijci«. Avstrijci se na primer od Bavarcev manj razlikujejo kot Bavarci od Prusov.

Prav tako ni mogoče prezreti dejstva, da je bila takrat Srednja Evropa omamljena od Hitlerjeve agresivnosti. Popuščanje Francije in Britanije je napravilo vtis, da se nemškemu diktatorju ne more nihče več postaviti po robu in da ne kaže drugega, kot izpolniti njegove zahteve po združitvi vsega nemštva.

Bistveni vzrok za 13. marec pa je bila situacija v Avstriji sami. Od leta 1934 je vladala v Avstriji Schuschniggova klerofašistična »Vaterländische Front«. Ker so njenega prejšnjega voditelja Dollfussa ubili nacisti, je bila seveda njihova huda navturalna sprotica. Toda Schuschniggov »sovražnik socialisti. Ober napredni stranki sta bili v ilegali, »Arbeiter Zeitung« je izhajala na Slovaškem, v Bratislavi. Sodba socialističnih zgodovinarjev, da je Schuschnigg pripleksu« so že mnogo pisali in še danes pravil Hitlerju pot, drži. S svojo politiko

PISMO Z DUNAJA

13. marec 1938

Nacistični pohod na Dunaj

deželi izreden gospodarski vzpon, je nastom še bolj omogočil njihovo delovanje. Brezposelnost se ni vprašal, zakaj v Nemčiji ni brezposelnosti. Videl je samo posledice, ne pa vzrokov.

1936. leta je Hitler licemersko priznal neodvisnost Avstrije. Toda že istega leta je ukazal pripraviti »Operacijo Otto«.

11. februarja 1938 je Hitler poličal kancelerja Schuschnigga v svojo skalnato trdnjavo Berchtesgaden in zahteval, naj postavi avstrijskega nacističnega voditelja Seiss-Inquarta za notranjega ministra. Obenem mu je zagrozil z okupacijo, če ne bodo izpustili iz zaporov vseh zaprtih nacistov.

13. februarja: Seiss-Inquart — avstrijski notranji minister.

9. marca: Schuschnigg govori v Innsbrucku. V zadnjem mesecu so nacisti, ki jih je bilo komaj 50.000, prevzeli vso iniciativo v deželi. Schuschnigg je čutil, da se bliža katastrofa. Zato se je odločil za nekaj, kar bi ga rešilo odgovornosti: v svojem innsbrusckem govoru je napovedal za 13. marec referendum, s katerim naj bi se Avstrijci odločili za ali proti »Anschlussu«. Odtlej so se dogodki razvijali s filmsko nagljo.

10. marca nemške čete hermetično zapro avstrijsko mejo.

11. marca, ob osmih zjutraj, zahteva Goering odpoved referendumu. Schuschnigg uboga.

Ob dveh popoldne sporoči Goering po telefonu, da Hitler Schuschniggu ne zaupa več in zahteva, da prepusti oblast Seiss-Inquartu.

(Dalje prihodnje)

Govor predsednika Tita na velikem predvolilnem zborovanju v Beogradu

Imamo svojo koncepcijo, ki je zrasla iz naše prakse, iz krvi naših ljudi

(Nadaljevanje z 2. strani)

Kakšen je zdaj položaj na svetu? Ali lahko rečemo, da je položaj ugoden? Ne, ne moremo. Poglejmo samo, kaj se dogaja na Srednjem vzhodu. Tam so pred dvema letoma poskusili z vojno, ki se je zlomila ob odločnem uporu predstavnikov vseh narodov sveta v Združenih narodih. Zdaj gre za Indonezijo. Ko bomo, kako se razvijajo stvari tam, kdo vse se tam vmešava pod različnimi pretekami, me vsa ta stvar močno spominja na predigro španske vojne. Zelo me spominja na to in bojim se, da nekateri mednarodni krogi, ki jim prija hladna vojna, ne mislijo napraviti odododn pohod, ki bi lahko zažgal ves svet. Ne bom se zdaj spuščal v to, kakšen je trenutno položaj tam, ker divja tam vojna. Zanimivo pa je, kakšne izjave dajejo. Da vidite samo, kako srdito so ameriški časniki napadli vlado v Džakarti. Katera vlada na svetu pa bi mirno gledala, da zaneti nekakšen polkovnik ali oficir vstajo in da postavlja vladi ultimatum. Takšne vlade ni na svetu, najmanj pa bi to dopustila ameriška vlada. In vendar je ameriški tisk napadel

vlado v Džakarti, hvale pa odnotne upornike, ki jim pošiljajo orožje pod plaščem svobodne prodaje. To je zanimiva stvar! Ko pa je jugoslovanska ladja vozila orožje za neko tvrdo, tedaj je bilo to po njihovem mnenju orožje tihotapsko orožje in Francozi so sredi morja na nedovoljen način ustavili to ladjo, zaplenili in pobrali orožje itd. To je bil kriče primer kršitve mednarodnega prava. Takrat je bilo to po njihovem mnenju tihotapstvo, zdaj pa odkrito pišejo, da gre za prodajo orožja, da gre za svobodno trgovino, čeprav prodajajo indonezijskemu Francu, ki potem povzroča prelivanje krvi in nihče ne ve, kako se bodo te stvari nadalje razvijale. To, kar se dogaja vpricho vsega sveta, mora vzbujati našo globoko zaskrbljenost. So ljudje, ki na eni strani govore o miru in ki so baje za mir, pa ga sabotirajo na vsakem koraku in na drugi strani netijo novo žarišče svetovnega spopada.

hanja atomskih poskusov v vojne namene, bi bil že to velik korak naprej.

Poglejmo, zakaj se človeštvo tako boji teh atomskih poskusov. Doslej je bilo na svetu 174 atomskih in vodikovih eksplozij. Od teh je bilo samo vodikovih 28, samo lani je bilo 43 eksplozij. In sami ameriški znanstveniki so ugotovili, da se je že pred dvema letoma podvojilo sevanje po eks-

ploziji vodikovih bomb, ki jih je opravila Amerika. Mar to ni strašna nevarnost za ves biološki svet, mar to ni nevarnost za ljudi? Zdaj se kratkoma igrajo s temi poskusi, ki so element izsiljevanja, namesto da bi jih opustili, da bi se dogovorili in opustili te eksplozije. Naj se spoznamo o tem, potem pa bi se lahko postopoma lotili še drugih vprašanj.

Kakšen namen imajo raketna oporišča v Italiji?

Tovariši in tovarišice, tu bi se rad dotaknil še enega vprašanja, ki nas posebno zanima. V nekem intervjuju sem omenil, da smo proti zgraditvi stolj za rakete v Italiji. Takrat nisem mislil, da bo to nadaljevanje predloga, ki ga je poljska vlada po ministru Rapackemu sprožila v tem smislu, da bi upostavili deatomizirano področje štirih držav: Zahodne in Vzhodne Nemčije, Češkoslovaške in Poljske. To je stvar, ki se nas tiče in ki nas zanima. Jugoslavija je namreč dežela, ki ne pripada nobeni vojaški formaciji, nobenemu vojaškemu bloku, Jugoslavija je nevtralna dežela, toda ne v smislu svoje dejavnosti, marveč zato, ker je zunaj blokov. Nam ni vseeno, kaj delajo v Italiji, ki nima nobenih meja s Sovjetsko zvezo ali kako drugo deželo na Vzhodu, pa vendar postavljajo ta stola, naperjena proti Jugoslaviji. Te rakete bi lahko dosegle samo Jugoslavijo in težko, da bi letele naprej od

njenega ozemlja. Proti komu je torej to naperjeno? Proti nam. Te rakete pa bodo imele glave z atomskim razstrelivom. Kakšna nevarnost pomeni to za nas? Mar je nam potemtakem vseeno, kaj delajo tam? Mi smo proti temu in mi bomo v tej zvezi najbrž storili ukrepe in povedali, kaj mislimo o tem. Jugoslavija ima v Italijo zelo dobre odnose. Moram reči, da so postajali ti odnosi po ureditvi tržaškega vprašanja čedalje boljši in da se razvijajo čedalje boljše v gospodarskem in političnem oziru. Nam je neprijetno, da je italijanska vlada zdaj, na pritisk Atlantske zveze privolila, da zgradi ta stola, ki ogrožajo Jugoslavijo. Mislim, da bi to ne smelo biti vseeno italijanski vladi. Jaz sem prepričan, da italijanski narod ni za to, da grade ta stola, in zato tudi ne bi smelo biti vseeno, kako mislimo mi, kako misli naše ljudstvo o tem. Tu je nova nevarnost, novo žarišče in zato smo načeli to vprašanje.

Če bi jedrsko energijo kot vojno sredstvo postavili izven zakona, bi bil to največji praznik na ulicah vsega sveta

To pa ne pomeni, da ne priznavamo poljskega predloga. Mi se docela strinjamo z načrtom Rapackega, s predlogom poljske vlade o deatomiziranem področju. Ne gre za to, da razpravljamo, ali je ta načrt povsem realen ali ne. Predlog je realen, če ga presojamo z vidika, da mora priti do nekakšnega sporazuma, da je treba vsaj delno urediti to najbolj pereče vprašanje v Evropi, kjer zadevata skupaj Vzhon in Zahod. Zato bi bilo dobro, da bi se ta predlog uresničil, in mi bomo to prizadevanje v celoti podprli. Če bi prišlo do kakšnega spopada, ne more biti tam mir, tu pa vojna; spopad bi zajel vse. Treba je torej nasploh urediti to vprašanje, teh stolj, teh atomskih področij in uporabe atomskih razstreliv kot vojnega sredstva. V tem je stvar. O tem pa naj bi govorili najvišji predstavniki (ploskanje). Če bi človeštvo doživelo, da bi prišlo med velesilami v kratkem do sporazuma o tem, da bi jedrsko energijo kot vojno sredstvo postavili izven zakona in da bi služila samo v mirnodobne namene, bi bil to največji praznik na ulicah vsega sveta, to bi pozdravil ves svet (navdušeno in dolgotrajno odobravanje).

Tega se zdaj boji človeštvo. To zdaj ovira ljudi. Mislim, da bodo tisti ljudje na Zahodu, ki bodo delali za ureditev tega vprašanja, v zgodovini zapisani kot veliki ljudje. Mi, majhna Jugoslavija, ki prav dobro vemo, kaj pomeni vojna in kaj mirno ustvarjalno življenje, se bomo pa tudi v prihodnje na vso moč, po svojih možnostih zavzemali za to, da pride na svetu do določene pomiritev in olajšanja, do tega, da se vojna prepreči. Jugoslavija, Indija, Burma, Indonezija, Švedska in mnoge druge dežele, ki ne pripadajo nobenemu bloku, lahko svojim miroljubnim, aktivnim bojem za te cilje storo mnogo na svetu.

Se enkrat hočem poudariti, da nimamo prav tisti, ki nas hočejo položiti »ad acta« in reči: »Jugoslavija je bila zanimiva za Američane med sporom z Rusi, zdaj pa ni več zanimiva«. Ne, Jugoslavija tudi takrat ni bila lutka nikogar, marveč je bila samostojen činitelj, da pa je takšno stanje ustrezalo nekemu, to je druga stvar. Zdaj — pri tem se hočem malo pomuditi — je Jugoslavija ustvarila in že precej dolgo uveljavlja takšno zunanje-politično koncepcijo, da ima čim boljše stike z vsemi deželami, ne glede na to, kakšen je njihov notranji sistem. Toda vzlic temu zdaj na Zahodu pogosto postavljajo vprašanje: Kam gre Jugoslavija? Zdaj je govoril ta, zdaj oni Jugoslovan, pravijo, in ni na-

Nam je žal, da še ne gre vse tako, kakor bi bilo potrebno. Zdaj se ne bom spuščal v malenkosti, moram pa reči, da so vendarle nekatere stvari, ki na naše stike ne mečejo najboljše luči, in ne samo na partijske, marveč tudi na stike med narodi obeh dežel. V zadnjih štirih mesecih stan n. pr. samo dva naša časnika, Politika in Borba objavila 611 komentarjev, člankov in informacij o Sovjetski zvezi, o njenem notranjem razvoju in iz njene zunanje politike, da ne računamo ostalih republikanskih časnikov, v katerih je bilo objavljeno na tisoče člankov. Njihov tisk pa je objavil samo 35 raznih kratkih informacij in člankov — in to je vse. O naši deželi, o tem, kar govorimo pri nas, kar delamo pri nas, nekako molče. Hudo nam je, da sojetsko ljudstvo ne ve, kaj mi delamo, ker bi utegnili dobiti vtis, da ga ne ljubimo. Nasprotno, mi bi želeli, da bi te stvari objavljali, da bi sojetsko ljudstvo videlo, da ga ljudstvo Jugoslavije ljubi in da želi imeti z njim najboljše stike (ploskanje). Takšne stvari nikakor ne koristijo tistim težnjam, ki so bile izražene v beograjski deklaraciji.

Upam, tovariši, da bodo ti nespoznanji in pomisleki, ki so še ostali, odstranjeni. Mi nismo prav nič krivi, mi delamo vse, kar moremo. Seveda, vsem njim je jasno in jim mora biti za vedno jasno, kakšna je naša koncepcija o našem notranjem razvoju, kako gledamo na zunanji razvoj, kako gledamo na nadaljnji revolucionarni razvoj itd. Tu niso tako velike razlike, vendar pa ne moremo vreči vsega v en koš. Mi imamo svojo koncepcijo, ki je zrasla iz naše prakse, iz našega življenja, iz krvi in kosti naših ljudi. Mi smo našli pot, ki je bila krvava, in trnova, ki pa je rodila sadove, in po tej poti hodimo čedalje lažje naprej. To ne bi smelo nikogar vznemirjati, in če se bomo o tem sporazumeli, tedaj bo vse v redu.

Tudi z ostalimi deželami, Poljsko, Romunijo, Madžarsko, Bolgarijo itd. imamo dobre stike. Zlasti dobre stike imamo s Poljsko, prav tako z Romunijo, z Madžarsko pa so naši stiki čedalje boljši. Z Vzhodno Nemčijo smo navezali diplomatske stike in sodelovanje napreduje dobro, mislim pa, da bo napredovalo še bolje. Tudi s Češkoslovaško imamo dobre stike, čeprav bi lahko bili še boljši. S tega mesta moram reči, da se lahko dostikrat zgodi, da lahko nekaj ljudi in celo en sam človek pokvari stike med dvema državama. Bilo bi zaželeno, da se takšne stvari ne bi dogajale. Saj je vendar brez pomena, da bi bil med Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki sta bili po tradiciji tako tesno povezani, kakršnokoli prepad ali nespoznanje namesto bratskega sodelovanja.

O naših stikih s tujimi deželami

Tovariši in tovarišice, zdaj bi rad povedal nekaj o naših stikih z Ameriko. Vi veste, da smo odpovedali vojaško pomoč. Razlogov ne bom navajal, ker sem jih nekoč že navedel; o tem smo govorili in pisali. Res bi bilo brez pomena še nadalje prejemati pomoč v pogojih, v katerih je zdaj Jugoslavija, ker ni ogrožena, in tudi zato, ker ta pomoč ni imela več nobenega posebnega učinka, včas pa nam je do določene mere vezala roke. Mi smo to likvidirali skupaj z ameriško vlado na zelo lep način. Lepo smo se dogovorili. Mi smo s tem olajšali položaj v Kongresu in ta stvar ni škodljivo vplivala na naše politične stike. Mi imamo čisto dobre politične in gospodarske stike z Ameriko in mislim, da je naša dolžnost, da si prizadevamo, da se ti stiki ne bi skalili, marveč, da bi bili čim boljši. To ne pomeni, da ne bomo kritično presojali nekaterih ukrepov, s katerimi se ne strinjamo, ukrepov nekaterih voditeljev ameriške države. Temu se nikoli ne bomo odrekli, pač pa si bomo prizadevali, da bodo ti stiki koristili naši deželi in Ameriki.

Isto velja za zahodne dežele. Z Anglijo so naši stiki zelo dobri. Mislim, da nimamo nobenih problemov, ki bi posebno skalili te stike. Gre samo za tisto nerazumljivo gonjo laburistične stranke proti Jugoslaviji — saj veste zakaj, toda to ni uradno. S Francijo so se naši stiki skalili zaradi ladje, ki so jo protipravno zadržali in zaplenili njen tovor. Preko tega nismo mogli iti in ne pojdemo in to vprašanje bomo morali s francosko vlado urediti. To bo laglje, ko bo dokončno znano, kaj je ta

ladja vozila in čigav je bil njen tovor. Toda mi želimo imeti tudi z Francijo najboljše stike, kar nas vežejo z njo mnoge skupne stvari iz obeh minulih vojn. Nikoli ne bom pozabil prisrčnosti, s katero so sprejeli našo delegacijo v Franciji. Do francoskega naroda gojim globoke simpatije. To pa seveda ne pomeni, da odobravamo nekatere ukrepe posameznih voditeljev, zlasti vojaških, nasproti drugim narodom in zato naj si bo vsakdo na jasnem, da bomo to kritizirali.

Z Italijo imamo, kot rečeno, dobre stike. Z Grčijo so naši stiki takšni, kakršni morajo biti med dvema deželama: tu se je v polni meri uveljavila možnost sodelovanja med narodi dveh dežel, med dvema državama, ne glede na notranje-politične sisteme. Tudi s Turčijo naši stiki niso slabi. Tudi tu imamo normalne stike.

Z Indijo, Indonezijo, Egiptom, oziroma z Združeno arabsko republiko in Etiopijo so naši stiki zelo dobri, a tu je še cela vrsta drugih dežel, s katerimi imamo zelo dobre stike, med njimi zlasti s Kitajsko.

Tovariši in tovarišice, naša dežela in naša vlada bosta nadaljevati to pot. Jasno je, da v tem konglomeratu najrazličnejših mednarodnih protislovij, najrazličnejših sporov ni tako lahko najti pravilne poti, tudi če hočemo, da bi bili stiki z vsako državo zmerom takšni, kakor bi bilo to zaželeno. Menim pa, da moramo predvsem upoštevati koristi naše socialistične skupnosti. To je eno. Drugič menim, da moramo v tem sodelovanju z razni-

mi deželami misliti na koristil boja za mir, za enakopravnost med narodi. Skratka, to so elementi, ki so podlaga naše zunanje politike, politike koeksistence z vsemi narodi, ne glede na notranje politične sisteme.

O teh problemih sem govoril, misleč, da je potrebno, da danes tu povemo to, ker nič ne škodi, da se kdaj pa kdaj to sliši po svetu, da ne bi rekli: »Ti nekam molče; kaj mislijo o tem in onem?« Hotel sem to povedati, da bi svet vedel, da je Jugoslavija na istem mestu, z isto težnjo boja in sodelovanja za mir, kakor je bila prej; da se Jugoslavija ni dezinteresirala za te probleme, da Jugoslavije nihče ni odrinil in da je nihče ne more odriniti, ker takšnega ljudstva, kakor je jugoslovansko, ki ve, kaj hoče, nihče ne more odriniti. Lahko kdo reče, da te ni, pa si vendar tu, ker to ni odvisno od tega, kaj kdo reče, marveč od tega, kaj si. Tovariši in tovarišice, kar torej tiče našo zunanjo politiko, politiko nadaljnega sodelovanja z različnimi deželami, smo na najboljši poti, da to politiko še razširimo in poglobimo.

S tega mesta bi danes rad povedal, da ni lahko človeku potovati v razne dežele. Lani nisem odrinil na pot iz znanih razlogov; menim pa, da je za našo deželo zelo koristno, da hodimo v druge dežele. Zlasti, če si povabljen, če si dolžan odpotovati, pa naj terja to še toliko časa in naj bo še tako naporno. Letos bom moral odpotovati v tiste dežele, ki so me povabile, a to so daljne dežele (ploskanje). Seveda upam, da bo takrat tudi tam mir (ploskanje), da bomo našli položaj, kakršnega želimo — da se ti narodi sami razvijajo brez vmešavanja drugih dežel v notranje zadeve.

Tovariši in tovarišice! Hotel sem povedati teh nekaj besed o zunanji politiki, čeprav je bilo o tem mnogo govora. Nisem mislil govoriti o nekakšnih novih predlogih, ker nimamo nobenih pretenzij, da bi predlagali kaj novega. Zadnje čase je bilo s sovjetske strani sproženih toliko predlogov, z druge strani pa toliko protipredlogov, da nimamo kaj dodati. Teško bi našli izhod iz tega v tem smislu, da bi sprožili kak predlog, ki bi bil sprejemljiv za obe strani. Menim, da so sovjetski predlogi realni in da bi bilo treba te predloge sprejeti, oziroma privoliti v sestanek najvišjih predstavnikov prek poprejšnjega sestanka zunanjih ministrov, toda ne tako, da bi ti zunanji ministri bistveno obravnavali mednarodne stvari, kajti kaj bi potem govorili in delali najvišji predstavniki. Zunanji ministri lahko stvari samo zamotajo in zaostre, potem pa bi bila nevarnost, da bi ostalo vse pri starem. Jaz želim, da bi se uresničila težnja človeštva, da bi prišlo čimprej do sporazuma in da bi se svet rešil tistih velikih skrbi, ki ga zdaj moré, da bi se lahko posvetil svojemu mirnemu razvoju in ustvarjanju boljše prihodnosti. Želim, da bi se to posrečilo. Mi v Jugoslaviji pa moramo ne glede na to, kako se razvijajo stvari zunaj, paziti tudi na svoje posle notraj naše dežele, ker imamo določeno smer svojega razvoja. Mi stojimo gospodarsko dobro, a jaz mislim, da bo letošnje leto še boljše. Napijmo vse naše sile v izgradnji naše boljše in srečnejše prihodnosti in ne glede na to, za koga gre, si prizadevamo izkoreniniti razne pomanjkljivosti iz naše sredine, ker bo to še bolj omogočilo naši skupnosti nadaljnji razvoj v smeri ustvarjanja lepše socialistične prihodnosti.

Naj živi Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Konec govora predsednika republike je množica pozdravila z dolgotrajnim ploskanjem in odobravanjem.

Ob 11.20, ko je predsednik republike po govoru, ki je trajal kakih 80 minut, odhajal s tribune, so ga Beograjčani še enkrat toplo in navdušeno pozdravili.

Po zborovanju se je predsednik republike z visokimi državnimi in političnimi voditelji, ki so se udeležili zborovanja, kakor tri četrt ure mudil v kavarni »Terazije«. Ko se je ta več razširila, je na tisoče Beograjčanov pohitel proti Terazijam. Okrog 12.15 so na Terazijah zbrani Beograjčani najtopleje pozdravili predsednika Tita, ko je odhajal iz kavarne.

S silo ni moč dušiti spontane želje narodov, da bi bili gospodar na svojih tleh

Prav tako se na Sredozemskem morju, v Alžiriji, Tuniziji in drugod dogajajo stvari, ki vzbujajo zaskrbljenost. Seveda ne nameravam govoriti in dajati lekcijo o tem, da ne bi smeli tako delati. Nekaj pa drži: ljudje bi žele morali spoznati, da na tak način, s silo, s krvjo, z dušitvijo spontane želje naroda, da bi bil gospodar na svojih tleh, stvari ni moč urediti. Spoznati bi morali, da v našem stoletju, po drugem katastrofalnem mednarodnem svetovnem požaru vse to res presega človeško pamet in da se kratko malo vprašujemo, kaj je to, mar ljudje niso nič razumeli, kaj se je zgodilo in kaj se lahko ponovno zgodi. Mi globoko sočustvujemo z vsemi temi kolonialnimi narodi, ki se tako vztrajno bore za svoj obstoj. Nam je žal, da moramo to kritiko nasloviti na tiste dežele, s katerimi imamo dobre stike. Toda, tovariši, teh načelnih stvari, ki so zapisane na naši zastavi, proti kolonializmu, za pravico vseh ljudi, da si sami upravljajo, ne moremo zamoletiti zato, da se ne bi zamerili tem ali onim. Mi pravimo, da je to nepravilno in da tudi ta pot drži v nov spopad na svetu. Tudi zdaj hočejo na Sredozemlju ustanoviti nekakšno novo zvezo, nastaja nekakšna manija zvez. Zdaj hočejo ustanoviti nekakšno Sredozemsko zvezo, ki nima nobenega drugega cilja, kakor da razdeli arabske narode in ustvari še težavnejši položaj, ki bi utegnili jutri privedi do vsalršnih nepredvidenih budih spopadov.

Positivno je dejstvo, da se je v Egiptu in Siriji, zdaj pa tudi Jemenu posrečilo skovati to enot-

nost in se združiti v eno državo. To je pravzaprav čvrst temeljni kamen za stabilnejši položaj v tem delu sveta. Vi veste, kakšen je bil položaj v Siriji, ko so ji grozili in ko so jo ogrožali z različnih strani. Zdaj je ta enotnost res pozitivna stvar, ki se je veselimo tudi mi Jugoslovani ter globoko simpatiziramo s temi narodi in jim želimo čimveč uspehov (dolgotrajno odobravanje in ploskanje). Seveda ljudem, ki zdaj upravljajo države z lastnimi kolonijami, takšno združevanje posameznih narodov ne ustreza. Ti ljudje si bodo zmerom prizadevali, da bi omajali to enotnost. Zdaj naperjajo vse sile, da bi to združevanje razcepljenih malih držav preprečili z novo zvezo. Ta nova zveza — nova nesreča (!), nobena zveza ni rodila nič dobrega pa tudi ta sredozemska zveza ne more prinesiti ljudem nič dobrega in perspektiva je zelo mračna.

Zdaj mnogo govore o možnosti sestanka najvišjih predstavnikov. Zakaj smo se mi zavzemali za takšen sestanek? Vi veste, da sem tudi za Novo leto govoril o tem, pa tudi že prej je bilo o tem govora. Mi se zavzemamo za takšen sestanek zato, ker smo videli, da se je znašel svet v zagati, da v Združenih narodih nobenega za svet važnejšega vprašanja ni moč urediti. Mi smo videli, da je pomenila ženevska konferenca, pa naj je ostala še tako brez pomembnih rezultatov, korak naprej, da se je bilo vzdruže nekoliko pomirilo, da je vzdušje nekoliko lažje — in mislili smo, da bi lahko bil sestanek najvišjih predstavnikov velik korak v smeri sporazumevanja med velesilami.

Idea o sestanku najvišjih predstavnikov je že prodrla v srca ljudi po svetu

Takrat smo govorili in tudi zdaj pravimo, da je potrebno, da na takšen sestanku najvišjih predstavnikov sodelujejo tudi dežele, ki ne pripadajo nobenemu vojaškemu bloku ne formaciji. Tega nisem rekel zato, ker bi želel, da bi se mi vrinili tja, marveč zato, ker menim, da bi lahko na takšem sestanku ljudje iz dežel, ki niso vezane na noben blok, sprožili svoje konstruktivne predloge. Izrekli svoje pripombe, svoje nasvete. Jugoslavija ima po svoji zemljepisni legi, po pomenu, ki ga ima kot borec za mir, kot miroljubna dežela, ki je ves čas po vojni uveljavljala miroljubno politiko sodelovanja med narodi, pravico, da sodeluje na takšem sestanku. Seveda pa to ni odvisno od nas.

Mi bomo pozdravili sestanek, tudi če bo sklican brez nas. Lahko se zgodi, da nas sploh ne bodo povabili. Mi zaradi tega ne bomo užaljeni, lahko pa bomo presodili, kaj to pomeni in zakaj se je to zgodilo. Mi bomo znali to presoditi in povzeti iz tega sklepe.

Zdaj mnogo govore o tem sestanku in bil sem že srečen, ko sem bral o sovjetskih predlogih, ki so bili zelo realni, sprejemljivi; zdaj pa sem nesrečen, ko vidim,

da govore o raznih protipredlogih in naperjajo vse sile, da do tega sestanka ne bi prišlo. Prej so na Zahodu predlagali, naj bi se sestali zunanji ministri velesil in se razgovorjali. Sovjetska zveza tega ni sprejela. Zdaj je Sovjetska zveza privolila, da bi se najprej sestali zunanji ministri, na Zahodu pa pravijo, da je treba dati temu sestanku značaj bistvenih razgovorov. To bo menda že v naprej miniralno sestanek, ali pa morda privedlo do sestanka v razmerju 1:3, ki ne bi rodil nobenih sadov. Jaz pa mislim, da je razpoloženje na vsem svetu zdaj takšno, da je ideja o sestanku najvišjih predstavnikov že prodrla v možgane in srca ljudi na vsem svetu, ker se narodi vsega sveta nadejajo nečesa od tega sestanka: mislim, da bo ta pritisk, ta težnja narodov prisilila ljudi, ki se še upirajo, da bodo ta sestanek omogočili.

Seveda vemo, zakaj ne žele takšnega sestanka: boje se, da bi prišlo na njem na dan, kaj pravzaprav mislijo o nadaljnjem razvoju in perspektivi na svetu; ali so za nadaljevanje hladne vojne ali so za prenehanje atomskih poskusov itd. ali niso? Če ne bi na tem sestanku obravnavali nič drugega kakor vprašanje prene-

OKRAJNA KONFERENCA ZKS KRANJ ZAKLJUČENA

NAPAKE KONKRETNO ODSTRANJEVATI

Ob koncu konference je govoril tovariš Boris Zihel

Kranj, 16. marca. — Danes dopoldne se je končala okrajna konferenca ZKS Kranj. Po podanem poročilu je konferenca nadaljevala delo v dveh komisijah. Razprava je bila sicer pestra, vendar dokaj splošna.

Zaključne misli je na konferenci iznesel član CK ZKJ Boris Zihel, ki je zlasti opozoril na sprejem novih članov v ZK in na znano pismo Izvršnega komiteja. Tovariš Zihel je dejal, da partijske organizacije postavljajo za sprejem delavcev v ZK v primerjavi z inteligenco preostre

kriterije. Izboljšati bi morali tudi odnos do sprejema kmetov, mladine in žena. V zvezi s pismom Izvršnega komiteja je tovariš Zihel dejal, da morajo sedaj komunisti začeti s široko akcijo popularizacije pisma in konkretnega odstranjevanja napak, ki jih pismo navaja. Boriti se je treba tudi proti pačenju vsebine pisma in anarhičnim pojmovanjem demokracije.

Na zaključku so izvolili nov 47-članski okrajni komitej, za sekretarja pa je ponovno izvoljen tovariš Franc Popit.

IZ RAČKE OBČINE

Pestre oblike prosvetnega dela

Kulturno umetniško društvo »Lolže Kokole« v Račah je uvedlo že lani predavanja Ljudske univerze v kinu pred predvajanjem filma. Ker mora biti takšno predavanje kratko in jedrnat, ni mogoče obdržati vseh predavanj Ljudske univerze pred začetkom filmske predstave; z nekaterimi pa so bili obiskovalci kina zelo zadovoljni. Včasih imajo pred predvajanjem filma predvsem zdravstvene predavanja, kot o otroški paralizi, pomenu krvodajalstva in podobnem.

Koristno bi bilo, če bi uvedli tudi kratko pojasnjevanje vsebine filmov, vsaj takšnih, pri katerih bi bilo treba opozoriti gledalce na nekatere dobre ali slabe strani, da bi ga pravilno razumeli.

KRAJEVNI FESTIVAL V FRAMU

Kulturno umetniško društvo »dr. Pavel Turner« v Framu je dalo pobudo za pripravo kulturnega festivala v svojem kraju, ki bo letos poletni. S krajevnim festivalom želi pospešiti kulturnoprosvetno in družbeno dejavnost vseh organizacij v Framu. Za tak festival se je kulturno umetniško društvo navdušilo po lanskem občinskem festivalu, na katerem se je dobro postavilo.

Dramska skupina v Framu kaže mnogo podjetnosti in se že pripravlja na krajevni festival. V sedanjih zimski sezoni je pripravilo dve dramski deli. Lani je ena tovarišica obiskovala režiserja tečaj v Mariboru, v društvu pa pravijo, da jih bodo ob prvi priložnosti poslali na tak

tečaj še več. Igralci se izpopolnjujejo tudi z obiskovanjem poklicnega gledališča v Mariboru in društvo pripravlja tudi skupne obiske za vse igralce.

VSAK BRALEC PO 12 KNJIG

Največ knjig v rački občini je v minulemu letu izposodila framska knjižnica, ki ima 1147 knjig in 111 bralecev. Bralec so si izposodili 1339 knjig, kar je povprečno vsak po 12. Če dodamo, da je mnogo izposojenih knjig, prebralo po več ljudi — o čemer pa knjižnica ne vodi evidence — lahko trdimo, da v Framu mnogo bere.

Izposojevalci knjig so ugodno razdeljeni po spolu in poklicu. Med njimi je 68 žensk in 43 moških. Po poklicu prevladujejo delavci s 38 izposojevalci, sledijo jim kmetovalci s 28 izposojevalci, nameščencev pa je 21. Morda je premalo mladih bralecev — samo 25 — čeprav bere tudi knjige, ki si jih izposodijo njihovi starši. V knjižnici bi dobili ustreznejše knjige za svojo starost in razvoj, kot so nekatere tiste, ki jih prinesejo iz knjižnice starši zase.

Izposojnina je prinesla knjižnici 12.650 din dohodkov. Za ta sredstva in prejete podpore je kupila v zadnjem letu 82 novih knjig. Tudi to močno vpliva na veliko povpraševanje po knjigah.

KINO V KRIZI

Kino v Račah so nameravali zapreti ali ga uporabljati samo za zaprte predstave za člane, ker ni zmogel družbenih dajatev: prispevka za pospeševanje

Lepa prehojena pot delavskega sveta

Po sklepu delavskega sveta rudnika Senovo bodo volilne delavskega sveta v tem kolektivu 18. aprila. Ne glede na to, da je mandatna doba delavskih svetov zelo kratka, se je v podjetju vendarle dosti storilo. Predvsem so začele smotrneje delovati komisije, kakor na primer za tarife, investicije, proizvodni plan, delovne odnose, disciplino in še druge. Zadovoljiva je bila v tem času tudi stanovanjska izgradnja, čeprav seveda še zmeraj primanjkuje stanovanj. Delavski svet se je v veliki meri zavzemal tudi za varnost delavcev in pospeševal ukrepe za preprečevanje nezgod. Tu je pokazal posebno lepe uspehe. Zelo se je trudil za to, da bi uspehov podjetja ne ovirali razni namišljeni bolniki, ki črpaajo iz kolektivne dosti denarja, ki bi se mogel s pridom porabiti za druge koristne, celo prepotrebne namene.

Delavski svet, ki mu predseduje tov. Jože Knez, je v minuli dobi storil zares vse, kar se je dalo. Splošno pa prevladuje mnenje, naj bi mandatna doba delavskega sveta trajala vsaj dve leti. To je namreč minimalna doba, ki je potrebna, da morejo novi člani dobiti vsaj najnujnejši pregled svojih dolžnosti in pravic v kolektivu in jih pri svojem upravljanju podjetja uspešno uporabljati.

domačega filma in občinskega davka. Končno so mu je pomagali toliko, da lahko predvaja filme še naprej za vse občinstvo. To je tudi edino pravilno. Če bi ga zaradi družbenih dajatev, ki jih je imel lani okrog 420.000 din, morali zapreti, bi v celoti usahnili prispevek občini in za pospeševanje domačega filma Bolje je torej ta prispevka zmanjšati tako, da bo kino lahko posloval in bodo imeli ljudje še naprej to razvedrilo, občina in filmsko podjetje pa vsaj nekaj dohodkov.

BRALCI NAM PIŠEJO

Besede in dejanja

Nekatera podjetja kažejo mnogo razumevanja za izboljšanje prehrane delovnih ljudi. Tako so Tovarna mesnih izdelkov, tovarna perila Mura, podjetje Pomurski tisk, Tovarna mlečnega prahu, vse v Murski Soboti, ter podjetje Natta v Lendavi, Opekarna Lutomer in še nekatera omogočila svojim delavcem, da dobijo med odmorom malico po nizki ceni. Izboljšanje prehrane delavcev s samo malico po zmerni ceni je že povečalo stornost in zmanjšalo obolenja, kar je najbolj očitno v Opekarni Lutomer. Takšna skrb za boljšo prehrano koristi delavcem pa tudi podjetju, ker odpade višja stopnja prispevka za socialno zavarovanje, in končno skupnosti, ker narašča stornost in se manjšajo proizvodni stroški.

Ceprav so gornje ugotovitve zelo jasne, je bilo doslej premalo storjenega za delovne ljudi murskosoboškega okraja, ki nimajo lastnega gospodinjstva. Sama malica je premalo za ureditev ustrezne prehrane; v vsem okraju pa ni niti ene delavsko-uslužbene restavracije, čeprav se v Murski Soboti potegujejo zanjo že celih pet let. Zakaj ne morejo ustanoviti delavsko-uslužbene restavracije? Sindikati so se odločno zavzeli za njeno ustanovitev. Občinski sindikalni svet Murska Sobotica je na več sejah praviljal, kako bi jo ustanovili, saj je to smatral za svojo zelo važno nalogo, pa ni mogel dobiti ustreznih prostorov. Poskušal je tudi preko sindikalne organizacije gostinskih delavcev. Vsi poskusi so se izjalovili, čeprav gostinčiči radi poudarjajo, da skrbijo za delovne ljudi. Kako se njihove besede skladajo z dejanji?

Ker doslej niso uspeli narediti za izboljšanje prehrane delavcev in usluž-

bencev več, kot jim nuditi poceni malice, sindikati priporočajo ustanovitev obratnih kuhinj. Le-te pa lahko ustanovijo samo večja podjetja in še ta samo takrat, če imajo potrebne prostore. Zato bi mnogobojni ustrezala delavsko-uslužbena restavracija, ki bi služila za prehrano ljudem brez lastnega gospodinjstva iz vseh podjetij in ustanov v mestu. Ali bodo gostinčiči kdaj razumeli in opustili nepripriljive trditve, zakaj se ne strinjajo s predlogi sindikatov? Ali bodo vtrajali pri svojem in še bolj utrdili mnenje ljudi, da jim je skrb za delovnega človeka postranska stvar?

Črnomeljčani žele, da bi ostala v Črnomlju višja gimnazija

Precej prerakanja in treznih razmišljanj je že bilo zaradi višje gimnazije v Črnomlju: v časopisju, na sestanku Studentskega kluba novomeškega okraja, med proforskim zborom črnomeljske gimnazije in drugod. Belokranjci smo zmeraj podpirali mišljenje, da smo upravičeni, da imamo v Črnomlju višjo gimnazijo. Tako menil tudi večina tamkajšnjega proforskega zbora. To pa ni le muhavost nekaterih, potrebe opravičujejo višjo gimnazijo in želimo, da po novi šolski reformi ne bi bila uknjena. V tem delu Slovenije je velika potreba po strokovnjakih s srednje in višjo izobrazbo. Da pa jih bo Bela krajina dobila, ji bo najlaže pomagala domača gimnazija. Odkar obstaja višja gimnazija v Črnomlju, se je številno dijakov v višjih razredih sukalo zmeraj od 20 do 30, in je bilo vsako leto okrog 20 absolventov. Če pa bi višjo

Z 12. REDNE RADIJSKE ODDAJE »POKAŽI, KAJ ZNAŠ«

Tokrat samo otroci

Ljubljana, 16. marca. Na današnji dovanjsti javni radijski oddaji »Pokaži, kaj znaš«, je nastopilo 12 zelo mladih neznanih talentov. Glasbeniki, recitatorji in peoci — otroci so tokrat tekmovali med seboj, ne da bi jih strokovna komisija in izžrebana zastopnica iz občinstva ocenjevali.

Tri in pol letni Slavko Gorenc iz Kranja je pogumno povedal pred mikrofonom dve otroški pesmi in bil zato nagrajen z burnim in dolgotrajnim ploskanjem

Med najboljšimi, če ne najboljša je bila tokrat 11-letna pesnica Milka Završnik iz Sentjanja na Dolenjskem. Komisija ji je prisodila tretje mesto. Mlada pesnica je recitala štiri svoje pesmi, ki kažejo, da ima izreden čut za opazovanje, in kar je najvažnejše, da zna svoje opazovanje posredovati v svojih pesmicah drugim. V njenih pesmih zaživi sol in sošolci, pot v šolo in domače okolje. Njene prirsčne otroške pesmi so presenetile občinstvo in zato ni čuda, da so jo poslušalci navdušeno pozdravljali. Milka je odličnjakinja in zelo rada bere, prav tako pa se rada tudi igra.

Drugi nagrajenec, 11-letni Branko Skruba iz Sočanja, je na harmoniki odigral Aosenikovo polko »Proti jutru« tako dovršeno, da je moral ponavljati. Harmoniko igra mladi harmonikar tri leta in pravi, da se sedaj, ko nima več učitelja, uči kar sam. Današnji uspeh kaže, da je sam sebi kar dober učitelj.

Proo mesto pa je komisija ob protestiranju občinstva prisodila klavirskemu triu iz Ljubljane, ki so ga sestavljali Nataša Rifel, Nani Prelec in Katarina Desničar. Klavirski trio so sestavili v Srednji glasbeni šoli in zato o nastopajočih ne bi mogli govoriti kot o »neznanih talentih«, saj so ga, kot kaže, sestavili pravzaprav samo-zaradi nastopa na priljubljeni oddaji »Pokaži, kaj znaš«. Ra-

zen tega pa je triu pomagala do prvega mesta najstarejša članica čelistska, ki je že prekorčila 18. leto starosti in zato prav gotovo ne sodi med ostale, poprečno zelo mlade talente, ki so nastopili na današnji oddaji.

Ob zaključku so vsi nastopajoči prejeli lepe nagrade tovarne bonbonov »Sumi« in Mestne hranilnice ljubljanske. Trije najboljši, ki jih je ob koncu oddaje izbrala komisija, pa so prejeli še nagrade Radiotelevizije Ljubljana.

Enajstletna pesnica Milka Završnik iz Sentjanja na Dolenjskem je s svojimi pesmimi dokazala, da od nje lahko še marsikaj pričakujemo

Ansambl narodnih plesov Svobode Jesenice v Kranjski gori

Tudi v letošnji sezoni je naštudiral ansambl narodnih plesov Jeseniške Svobode več plesov in je že pričel nastopati. Prvi nastop z novim programom je bil v sredo v Kranjski gori. Kot popoldanski je bil tudi večerni nastop polnoštevno obiskan. Prvi je navdušil mladino, drugi pa odrasle. Gostovanju v Kranjski gori so sledilo v teh dneh še več nastopov jeseniških folkloristov na Bledu in drugih krajih Jeseniške občine ter na Jesenicah. Kaže, da bo tudi letos ansambl narodnih plesov eden najdelavnejših odskov Jeseniške Svobode.

IZ CELJA

NOVA KAVARNA lokacija za nov hotel...

O tem, da Celje nima dovolj ustreznih družabnih prostorov in da je kaj malo možnosti za razvedrilo mešanov (izvemši nekaj plesnih večerov v zimski sezoni), smo v našem listu že pisali. To stanje je aasialo postopoma in zato ni pričakovati, da bo kar čez noč bolje. O tem na pristojnih mestih že precej razpravljajo, saj je nujno, da glede tega nekaj ukrenemo. Najbrž bodo sedajne razprave pripomogle k učinkovitejši akciji.

Tako smo zvedeli, da je za jetos v načrtu ureditev nove kavarnice v slaščičarne v priličnih prostorih nove stanovanjske hiše zraven Gledališča. Bržčas bo nosila ime »Gledališka kavarna«. V omenjenih prostorih ima sedaj Lesnina svoje skladišče za razno pohištvo.

Za ureditev omenjenega gostinskega obrata bo občinski ljudski od-

bor Celje prispeval sredstva za soudeležbo pri najetu investicijskega kredita v višini 18 milijonov dinarjev. Sprva so za ta obrat mislili, da bi bil podružnica bližnje restavracije »Ojstrica«. Sedaj je odločeno, da bo to samostojno podjetje.

Tudi o tem, kje naj bi sezidali nov hotel v Celju, je več predlogov. Za začetek je že zbranih 35 milijonov dinarjev. Ta denar je nadomestilo za bivši hotel Savinja, kjer so konec lanskega leta urediti internat za vajence. Najbrž bo osvojena prvotna lokacija — na koncu Ulice XIV. divizije ob Savinji — za katero je pravzaprav še največ tehničnih razlogov. Vsekakor naj o tem končno odloči širši krog zainteresiranih. Ko bodo priprave zaključene, bodo za manjkajoča finančna sredstva najeli investicijski kredit na zveznem natečaju.

K.

Obsotelska vodna skupnost pred akcijo

Nedavno je iniciativni odbor pod predsedstvom tov. Videčnika v Rogaski Slatini predal posle upravnemu odboru obsotelske vodne skupnosti. Za predsednika je bil izvoljen Alojz Križanec, predsednik rogaške občine. Vodna skupnost zajema občino Šmarje pri Jelšah, Rogaske Slatine in Kozje, člani pa so vse zadržane in podjetja tega področja. Celjska vodna skupnost bo nudila tehnično in kadrovsko podporo, ker ima že dolgoletne izkušnje.

je prispevala OZZ Celje 400.000 din. Koordinacijski odbor naveduje stiske z vodno skupnostjo Hrvaške, ker bodo le tako lahko ukrotili zahrabno reko Sotlo, ki večkrat v letu poplavlja dolino. Travniški dajajo kislo krmo in so prava žarišča za razvoj metiljavosti med govedom. Sama regulacija bo tudi odločilno vplivala na kmetijstvo, ker bodo v dolini plodna njiva. Na lehab, kjer je boljša krma in tudi ugodni pogoji za razvoj sadjarstva, bodo uredili sadovnjake in zasadili primerne kulture z večjim in boljšim donosom. Obsotelska vodna skupnost se je porodila iz nujnosti, ki jo zahteva vedno večji napredek kmetijstva in želimo, da bi njeni načrti kmalu in popolnoma uspeli

ED LASSIE

CRNEC

9 iz Harlema

KRIMINALNI ROMAN

Bilo ji je devetindvajset let. S petnajstim leti se je bila poročila z nekom, ki jo je nagnal takoj po vojni, da se je potan lahko oženil z bogato vdovo iz Chicaga. Sibila je bilo kar prav, če sem jo obiskoval v njenem stanovanju, nikakor pa ni marala priti k meni, čeprav sta Ollie in Roy vedela za najino prijateljstvo.

»Ta mesec bom zaslužil poldrug tisočak,« sem ji ponosno povedal. Medtem ko sem vključeval motor, sem ji pripovedoval o Kayinem obisku in o delu, ki mi ga je dala. Seved j vsega nisem povedal, ker človek pri ženski nikoli ne ve, kaj sme povedati in česa ne. Nato sem ji pripovedoval o načrtu, ki sem ga imel že dolgo v mislih: v spodnjem delu mesta bi odprl pisarno, hkrati pa bi skušal dokončati študij za elektroinženirja. Le nekaj mesecev mi je še manjkalo do diplome, ker sem se v vojski naučil marsikaj.

Nič kaj navdušena ni bila za ta moj načrt. Rekla je, da mi priporoča, naj najprej poravnam dolgove, nato pa mi je svetovala, naj kar pozabljam svoje gradove v oblakih. O diplomji je rekla,

da jo ima mnogo ljudi, pa vendar ne morejo dobiti stalne zaposlitve z mesečno plačo.

Navezdanejše sva se pripeljala do poslopja, kjer je imela v prtiličju majhno stanovanje. Plačevala je petinsedemdeset dolarjev najemnine mesečno. Ko sva vstopila, sem slekel plašč, si odvezal kravato in se spustil v naslanjač. Potem sem ji povedal, da sem dobil od poštno uprave ponudbo za uradniško mesto. Sibila je navdušeno poskočila.

»Tussy, ti moj dragi!« je vzkliknila in me objela. »Glej no, kako lepo novico si prihranil za nazadnje. To bi mi moral takoj povedati. Kdaj boš nastopil?«

»Ne vem še,« sem ji odgovoril, ji vrnil poljub in šel z roko čez njene črne, kot svila mehke lase. »Sploh še ne vem, ali bom sprejel to ponudbo.«

Kar vidno se je ohladila. »Cemu ne?« je vprašala s povsem spremenjenim glasom. »Ko boš uradnik, boš imel stalne mesečne prejemke. O tem sva se že tolikokrat menila.«

»Res je, toda zdaj je položaj drugačen,« sem ji odgovoril. »Sibila, dragica, ali se ne zavedaš, da je to moje delo za televizijo morda najboljša možnost, kar jih bom imel v življenju? Stalni mesečni prejemki so seveda zelo pomembna reč, toda če postanem uradnik, kot so že mnogi črnči, se moram odreči karieri, o kateri sanjam. Živela bova tako za silo...«

»Tussy, kdaj se boš ti navsezadnje le zresnil,« je rekla in si slačila plašč. Medtem ko je obešala obleko v omaro, sem vzlet listnico iz žepa in vprašal:

»Koliko sem ti dolžan, draga?«

V svoji mali kuhinji je pripravljala »avo: »Petintrideset dolarjev.«

»Tu jih imaš. Še petdeset jih bom primaknil, pa si kaj kupi.«

Zahvalila se mi je s poljubom, potem pa je začela odpirati konzerve. Molčala je. Imel sem občutek, da jo nekaj muči. Brž sem spoznal, za kaj gre, a sem se skrbno varoval, da ne bi napeljal pogovora na tisto nevarno reč. Sibila pa je le spregovorila.

»Tussy,« je rekla, »govoriš o najlepših možnostih v svojem življenju. Po mojem mnenju je ta poštna ponudba najboljša možnost, če ne celo življenjska. Prvih nekaj let seveda ne bi imel lepe plače, kasneje pa bi napredoval. Najprej bi imel po štiri tisoč dolarjev letno. Če dodava še tisto, kar zaslužim jaz, si lahko najameva stanovanje, morda celo v tisti veliki hiši ob 125. ulici. Tam sprejemajo črnce. Kupila si bova lepo pohištvo in nov avto...«

»Nov avto? Zakaj pa nov? Ali ti moj »Jaguar« nenadoma ni več dovolj lep?«

»Tussy, saj mi je všeč, to dobro veš. Vendar — star postaja. Vrniva se k tvojemu delu na pošti! To je navezdanejše edino zanesljivo delo, nedvomno to sam dobro veš.«

»Če mi bodo v osrednji televiziji zagotovili stalne prejemke, bom morda lahko kdaj odprl lastno pisarno in zaposlil nekaj sodelavcev. V tem primeru bi zaslužil precej več kot na pošti. Ne tistih štiri tisoč, marveč tritrikot toliko na leto.«

»All si res prepričan o tem? Kdor hoče odpreti agencijo, ki bi tudi nekaj nesla, mora biti belec,« je rekla Sibila, jaz pa sem molčal. Pripravljala je kosilo, premetavala konzerve in prestavljala lonce, potem pa nadaljevala:

»Belec bi moral biti, če bi hotel, da bi imel vedno dovolj dela v takšni pisarni. Marsikdo bi se te izognil samo zaradi tega, ker si črn. Res je, kdaj pa kdaj dobiš dobro plačano delo, vendar ti to še ne daje pravice, da bi se igral z usodo. Če bi ne stanoval še z dvema drugima, bi prav

gotovo že zdavnaj spal pod mostovi. Tvoja edina stalna zaposlitev je varovanje velikih trgovskih hiš ob koncu tedna. Dvajset dolarjev na teden. Koliko si zaslužil lani? Nič. Nikoli nisem mogla razumeti, kako da ti je toliko do detektivskega dela. Nemara si sam sebi všeč, ker imaš detektivsko izkaznico. Domišljajš si, da si ne vem kakšna osebnost. Odlični prodajalec bi bil, če bi se hotel oprijeti takega dela, pa si odklonil vse, ponudbe.«

Začel sem pripravljati mizo. »Sibila,« sem rekel, »delo zasebnega detektiva se mi nikoli ni zdelo lahko. Prav nič me ne mika, da bi na vrst na nos stekel na poštno upravo in ves reč od navdušenja zaklical: Sprejemam, najboljša hvala! Morda bom sprejel, toda samo zato, da boš ti zadovoljna, vendar moram poprej o vsem temeljito razmisлити.«

»Ti kar razmišljaj, meni pa je že zdavnaj vse jasno. Prosim, ne razpravljajva o tem med jedjo, ker razburjenje škoduje prebavi.«

Med jedjo sva poslušala radio. Skušal sem razumeti Sibilino stališče. Zaslužila je tritrikot več kot jaz, skoraj pet tisoč dolarjev na leto. Razumel sem njeno zahtevo, naj sprejemam stalno službo, vendar se nisem mogel odkrižati misli na ustanovitev lastne agencije.

Ko sva pojedla, sem pomil posodo. Sibila se je zaprla v majhen prostorček, ki ga je uporabljala kot svojo garderobo. Ko sem pomil posodo, sem se udobno zleknil na divanu in si prizgal pipo. Kmalu potem je prišla Sibila, mi vzela pipo iz ust in se mi z dolgim poljubom zahvalila za pomivanje posode.

Ob njenem poljubu sem ostal popolnoma hladen, ker sem dobro vedel, da ima še nekaj za bregom. Rahlo sem jo odrinil od sebe.

»Razmišljaj,« sem ji rekel. »Uradnik, hm, to je vsekakor lep poklic, toda biti neodvisen, to je še mnogo bolje. Poročila bi se...«

»Ljubljana« : Orient 1:3
Varteks : Odred 4:0
Jadran : Branik 0:2
Trešnjevka : Segesta 3:2
Lokomotiva : Uljanik 3:1
Sibenik : Metalac 1:0
Reka : Elektrotraj 3:0

PRVA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Branik edini prinaša točke

»Ljubljana« je izgubila doma, Odred pa je bil visoko premagan v Varaždinu

Posledice zimskega odmora pri nogometaših prve conske lige se niso izginile. Forma moštvev je spremenljiva, presenečenja pa tako, da se zde nemogoča. Eno izmed njih je bil včerajšnji poraz »Ljubljane« na domačem igrišču. Odred je v Varaždinu doživel svojo najhujši poraz v prvenstvu, ki ga sicer ni porinil na slabše mesto prvenstvene lestvice, ki pa mu bo bržčas najgalj poznejše v boju za drugo ligo. Izmed slovenskih moštvev je tako zmagal je Branik, ki se še naprej bori za prva mesta. Tu je Lokomotiva spet neomejen gospodar, vodi s točko prednosti kljub tekmi manj.

duhovitim kombinacijami so z lahkoto prihajali do nasprotnikovih vrat, z malo več sreče pa bi bila njihova zmaga lahko še precej višja. Posebno razpoložen je bil danes napad, ki je z lahkoto prihajal v kazenski prostor Kaštelanov, vendar mu je odlični Lovrić uspešno kljuboval, saj je lovil tudi tiste žoge, ki so jih že videli v mreži. Lahko rečemo, da je bil Jadran enakovreden nasprotnik le v začetku, pozneje pa je Branik vedel igrati v svoje roke in popolnoma nadziral nasprotno enajstorico.

Prvi gol je dosegel Cekov, ko je Dugandjija podal žogo pred vrata, Branik Lukšić pa jo je zgrešil. V drugem polčasu je Hanzel iz lepe kombinacije, ki je v njej sodeloval ves napad, iz nemogočega položaja (med dvema igralcema) dosegel gol, ki ga gledalci zlepa ne bodo pozabili.

Pri Braniku so bili najboljši: v obrambi Eferl in Zelezinger, v napadu pa Dugandjija in Blaznik. Pri Kaštelanah se je predvsem odlikoval vratar Lovrić, ki se mu mora moštvo zahvaliti, da ni pretrpelo hujšega poraza. J. P.

Rekordno število gledalcev

Jadran : Branik 0:2 (0:1)

Split, 16. marca. Prvenstvena tekma I. cone Jadran (Kaštel Sućurac) : Branik 0:2 (0:1). Igrišče Hajduka, gledalcev 7000, sodnik Crnogajec iz Sibenika, strelci: Cekov v 33. in Hanzel v 55. minuti. Vreme in igrišče izvrstno. Branik: Eferl, Pandur, Slana, Čučko, Zelezinger, Radulović, Cekov, Hanzl, Dugandjija, Elzner, Blaznik. Jadran: Lovrić, Ban, Lukšić, Gošnjak, Pocrnja, Almić, Bubak, Sarajčević, Lete, Zupanov, Svetica.

Kaznovano podcenjevanje

»Ljubljana« : Orient 1:3 (0:2)

Ljubljana, 16. marca. — V prvenstveni tekmi I. conske lige na stadionu v Siški je Orient z Reke premagal domačo Ljubljano z rezultatom 3:1 (2:0). Strelci: Domazet v 2. in 73. ter Modrić v 8. minuti za Orient in Dolenc v 52. minuti za Ljubljano. Pred 2000 gledalci je ob sončnem vremenu sodil Kranjc iz Zagreba.

Včasih se še tako utemeljene športne napovedi ne uresničijo. Na današnji tekmi je nastopila »Ljubljana« s slovesno visoko zmago v Siški, s samozavestjo zmage proti Orientu na Reki v jesenskem delu in z neosnovanim računom, da se gostje na deloma zasneženem igrišču ne bodo znašli. Ni čuda, če so Ljubljančani goste podcenjevali. Kot vedno, posebno pri poprečnih moštvev brez večjega tehničnega znanja, pa je bilo podcenjevanje kaznovano.

Orient je vodil že po desetih minutah igre z dvema goloma razlike, ki so ju njegovi hitri napadalci dosegli zaradi nespretnosti domače obrambe. Zaradi začetnega neuspeha so bili domačini povsem zmedeni in niso ujeeli nasprotnikovega ritma do konca polčasa, ki je potekel skoraj ves na polovici Ljubljančanov.

V nadaljevanju je bila igra enakovrednejša. Kazalo je, da se bo sreča

nasmehnila domačinom, ko je Dolenc po lepi kombinaciji s Kompošem znižal na 1:2. Četrturno obleganje Orientovih vrat pa ni rodilo več kot nekaj kotov. Ko je Domazet dosegel tretji gol za Rečane, je bila usoda »Ljubljane« na današnji tekmi zapečatená. S. F.

Atletinje za cross v Parizu

Zagreb, 16. marca. — Danes je bilo v Zagrebu ob zelo lepem vremenu izbirno tekmovanje atletinj za udeležbo na mednarodnem crossu lista »Humanitas« v Parizu. Naš 2000 metrov dolgi progi je startalo 15 atletinj, tek pa jih je končalo 12. Prvo mesto je osvojila Ančka Slamnik (Kladivar) 6:38,5 pred Kovacevo (Vojvodina) 6:46,2, Saferjevo (Mladost) 6:46,4, slede Hude (Partizan, N. m.), Bela (Kladivar), itd. Vsekakor je presenetila s 4. mestom mladinka Hude iz Novoga mesta. Prva četverica nas bo zastopala v Parizu.

Istenič, vratar »Ljubljane«, včeraj ni imel srečnega dne

Nezasluženo visok poraz

Varteks : Odred 4:0 (1:0)

Varaždin, 16. marca. Prvenstvena tekma I. conske lige Varteks : Odred 4:0 (1:0). Igrišče Varteksa, gledalcev več kot 2000, sodnik Božina iz Slavovskega Broda, strelci: Matković v 30. in 85., Branilović v 47. in Plesničar v 90. minuti. Odred: Mozetič, Medved, Piskar, Limo, Berginc, Klaničar, Halligalič, Cuban, Kranjc, Rojnik, Kljenovšek. Varteks: Tkalec, Surlić, Rauš, Barent, Radak, Križar, Bralin, Branilović, Androvič, Plesničar, Matković. Varaždinčani so prvkrat igrali pod novim imenom pred svojim občinstvom. Čeprav so nastopili brez nekaterih najboljših igralcev, so visoko premagali Odred, kar ni nihče pričakoval. Zmaga je sicer zaslužena, vendar previsoko izražena. Odredovi niso igrali tako slabo, niti podrejene vloge, kot kaže rezultat. V prvem polčasu so celo

zaslužili, da bi prišli v vodstvo, vendar Cuban, Klaničar, Halligalič in Kranjc niso imeli sreče pri streljanju na vrata. Zanimivo je, da so odredovci dvakrat zašli vratnico, dvakrat pa so obrambni igralci Varteksa odbili žogo s same linije vrat. Prvi gol so dosegli domači, ko je bil Odred v izraziti premoči. Hitri Marković je v solo akciji preigral je vso obrambo s srednjim krilcem na čelu — neubranljivo streljal s 16 metrov. V nadaljevanju igre so domači že v začetku povečali na 2:0 in igrali vse boljje in boljje. Dosegli so še dva gola in z visoko zmago navdušili svoje pristaje. Pri domačih sta bila najboljša Branilović in Matković, pri gostih pa Klaničar in Halligalič. Sodnik Božina ni imel težavnega dela in ga je uspešno opravil.

»SMUČARSKI TEKI V LJUBLJANI

Seljakova repriza

Ljubljana, 16. marca. — Danes dopoldne je bilo v izvedbi smučarskega kluba Enotnost tradicionalno tekmovanje v tekih za Isteničev memorial. Nastopilo je 56 tekmovalcev iz Ljubljane, Kranja, Kočevja, Raven, Gorji in Jesenice. Proga za člane, ki je bila speljana po obronkih Sienskega hriba, je bila zaradi pomanjkanja snega dolga le 10 km, vendar je imela polno težkih vzponov in nevarnih smukov, ki so bili zaradi pomanjkanosti za prenekanje tekmovalca usodni. To dokazuje tudi precejšnje število polomljenih palic in smukov.

Na startu je bilo danes tudi devet mladinc. Mlajši mladiči (11-12 let): Ivan Sčehar 23,45, Adolf Urnaut (oba Fužinar, Ravne) 26,01, Franc Okorn (Dol) 27,27, Pavel Koblicca (Gorje) 27,36, Vinko Grašič (Triglav) 27,46; mladinke 5 km: Jožica Kristan 35,38, Angelca Berčič 35,41, Matejka Glavan (vse Enot) 39,00, Katja Naglič (Triglav) 39,06 in Milil Berčič (Enot) 39,49. Rezultati: član 10 km: Roman Seljak (Triglav) 41,37, Matjaž Jeršič 41,59, Viktor Brezovšek (oba Enotnost) 42,34, Gašper Kordež (Triglav) 42,45 in Miro Zibert (Enot) 42,59; starejši mladinci 10 km: Janko Kobentar (Jesenice) 42,47, Jože Juhart (Branik) 44,01, Pete Poljanar 46,37, Franc Naglič (oba Triglav) 46,53, Lado Rovšnik (Enot) 47,54.

Pri članih je Kranjčan Roman Seljak ponovil svoj uspeh, ki ga je pred mesecem dosegel na slovenskem prvenstvu na prav istih terenih. Vendar pa mu je bil to pot mladi Matjaž Jeršič tik za petami, saj je zaostal za njim le za borih 12 sekund. Na tretje mesto se je vrnil Ljubljčan Brezovšek, tako da se je moral rutinirani Gašper Kordež tokrat zadovoljiti s četrim mestom. Med mladinci je spet presenetil mnogo obetajoči Jesenčan Janko Kobentar, ki je v zadnjem delu zgrešil progo, vendar pa je kljub temu skoraj za dve minuti prehitel republikanskega in državnega prvaka Mariborčana Juharta. Pri mlajših mladincih

Roman Seljak iz Kranja najhitrejši na tivolski smučini

JAHORINSKI POKAL: Zmagovalec — Stanko Klinar

Sarajevo, 16. marca. — V nadaljevanju mednarodnega smučarskega tekmovanja za jahorinski pokal je v slalomu zmagal Stanko Klinar in si tako priboril tudi prvo mesto v kombinaciji. Proga je bila dolga 700 m za moške in 450 m za ženske. Po odlični vožnji je dosegel najboljši čas Stanko Klinar 1:07,1, ki mu slede Pantrea (Rom.) 1:09,9, Hleng (V. Nemč.) 1:10,5, Stekinius (Svica) 1:14,0, Nussbaumer (Avstrija) 1:15,0; ženske: Papady 76,6, Schikler (obe Avstrija) 78,5, Angelova 88,1, Kožuhareva (Bolg.) 90,1 itd.

Oslo, 16. marca. Smučarski tečen v Holmenkollenu se je danes končal s tekmovanjem v skokih. Zmagal je Kaminski (SZ) 218 (67 in 68 m). Slede: Recknagel (V. Nemč.) 216 (65,6, 67,5), 3.-4. Ledotter (Avstr.) in Blikov (SZ) 214,5 Hoel (Norv.) 214 točk itd.

DVOBOJ V VAJAH NA ORODJU

Zmaga slovenske vrste

Beograd, 16. marca. — V Zemunu se je končal dvoboj v vajah na orodju med Srbijo in Slovenijo. V moški konkurenci je Slovenija premagala Srbijo s 314,30:313,25 medtem ko je ženska vrsta Srbije tesno zmagala z 210,75:210,65. V skupnem plasmaju posameznikov je zmagal Lekić (Srbija) s 65,20 pred Skazo (Slovenija) 64,15. Kot posameznica je bila najboljša Tereza Kočić s 37,90 pred Mukičevo (oba Srbija) 37,45 in Nevenko Pogačnik (Slovenija) 36,15.

SAHOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Partija za Cudermana

Ljubljana, 17. marca. Sinoči so igrali na sahovskem prvenstvu Jugoslavije XV. kolo, danes pa prekinjene partije. Izidlo so ille: Lukić: Vukčević remi, Dime: Karaklić 8:1, najboljša Tereza Kočić s 37,90 pred Mukičevo (oba Srbija) 37,45 in Nevenko Pogačnik (Slovenija) 36,15. Rezultati: član 10 km: Roman Seljak (Triglav) 41,37, Matjaž Jeršič 41,59, Viktor Brezovšek (oba Enotnost) 42,34, Gašper Kordež (Triglav) 42,45 in Miro Zibert (Enot) 42,59; starejši mladinci 10 km: Janko Kobentar (Jesenice) 42,47, Jože Juhart (Branik) 44,01, Pete Poljanar 46,37, Franc Naglič (oba Triglav) 46,53, Lado Rovšnik (Enot) 47,54.

XVI. KOLO

Čirić : Sokolov remi, Cuderman : Matulović remi, Trifunović : Janošević in Vukčević : Matanović preldnjeno, Milčić : Lukić in Puc : Ivkov remi, Djurašević : Bogdanović 1:0, Sofrevski : Ivković 0:1, Karaklić : Vuković 1:0, Čilgorić : Dime 1:0.

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Zapletena sredina lestvice

Čeprav je bilo v včerajšnjem kolu zvezne lige nekaj presenečenj, se vendar vrstni red na vrhu ni spremenil. Z isto razliko v točkah pred zasledovalci sta naprej vodil zagrebški Dinamo, dasiravno je na svojem igrišču s težavo premagal litografsko Budućnost. Odlični gol je dosegel najboljši strelac letošnjega prvenstva, srednji napadalec Dinama Jerković.

Crvena zvezda se je z visoko zmago proti jesenskemu prvaku Radničkemu uvrstila med prve tri, zraven Partizana in Dinama. Ti trije klubi so bržkone odsej edini kandidati za naslov prvaka. Crvena zvezda si je zmago zagotovila

»Vojvodina« : »Beograd« 9:1 (3:0).

Zelezničar : Spartak 5:1 (1:2).

Vardar : Velež 0:1 (0:1).

»Split« : »Zagreb« 4:2 (1:1).

Dinamo : Budućnost 1:0 (1:0).

Radnički : Crvena zvezda 1:5 (0:4).

Table with 4 columns: Team, Goals, Points, etc. Rows include Dinamo, Partizan, Cr. zvezda, Radnički, Zelezničar, Vardar, Budućnost, Velež, »Split«, Vojvodina, Spartak, »Zagreb«.

Miro Oman, član Enotnosti — zmagovalec v skokih

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Zapletena sredina lestvice

že v prvem polčasu. Vsi napadeli zmagovalca razen Tasića so dosegli gole. Se višjo zmago pa je dosegla »Vojvodina« nad »Beogradom«, 9:1, prav toliko kot Crvena zvezda minulo nedeljo nad Vardarjem. »Vojvodina« je naposled zaigrala učinkovito, saj sta Sentin in Veselinović dosegla hat-trick.

Največje presenečenje je poraz Vardarja v Skoplju proti Veležu. Gostje so tako s tehniko kot z borbenostjo povsem prekosili domačine, ki so igrali raztrgano, slabo in nervozno. Ker je tudi Zelezničar doma premagal Spartaka s 5:2, čeprav je ob polčasu vodil Spartak z 2:1, se je položaj v sredini lestvice povsem zmotal. Med četirimi in enajstim moštvo so le tri točke razlike. Boj za obstanek v ligi pa je veseno nekoliko pomanjavil. »Zagreb« je bil namreč spet poražen v Splitu in se je, kot kaže, že pomiril z neizbežno usodo.

Uspešni mariborski športniki

Maribor, 16. marca. Boksarji »Maribora« so premagali boksarje niškega Zelezničarja s 15:3. Sibila je imel v tem dvoboju stoti nastop. — Rokoborci »Maribora« so imeli dvoboj s Spartakom iz Subotice. Rezultat — 11:11. Na republikanskem turnirju mladinc in pionirjev v namiznem tenisu je med mladinci zmagal Tomc (Triglav) pred Hoinikom (Branik), pri mladincih pa Knapova (Tr) pred Jerančičevo (Fužinar). Grohar (P) je zmagal pri pionirjih, Petračeva (F) pa pri pionirkah.

Uspelo tekmovanje v smučarskih skokih pod Sišenskim hribom je bilo prava atrakcija za ljubljanske pionirje

SKOKI ZA ISTENIČEV MEMORIAL

Oman izenačil rekord

Ljubljana, 16. marca. Na današnjem tekmovanju v skokih za Isteničev memorial je med člani zmagal Miro Oman (član privedelja »Ljubljanske Enotnosti«) z 227,7 točke in skokoma 60 ter 61 m (izenačil rekord skakalnice, ki ga je dosegel lani Jože Zidar), pri mladincih pa Edo Jemc (Bled) z 208 točkami (skoka 55 in 59 metrov). Odlično organizirani prireditelji ob izvrstnih snežnih razmerah je prisostvovala več kot 4000 gledalcev.

Ze pred tekmovanjem je zvezni trener za skoke Franc Pribovešek dejal, da je eden izmed glavnih favoritov današnjega tekmovanja Ljubljčan Miro Oman, seveda v kolikor ne bo zatajil. Za Omana je namreč znano, da je njegova forma nestalna. Med kandidate za prvo mesto je Pribovešek uvrstil znamenjivega Krznarića in Roglja, poudaril pa je, da bo v izenačenju konkurenci zmagal tisti, ki se bo uspel najbolj zbrati in, seveda, kdor bo imel tudi največ sreče. Ze pri poskusnih skokih, ki se jih je precej končalo s padcem (8), je bilo videti, da se bodo za prvo mesto potegovali: Silbar (43,5 m), Oman (58), Gorjanc (54), Adlešič (55), Rogelj (54) in Krznarić (56). V prvi seriji skokov v konkurenci so tudi vsi favoriti dosegli daljše skoke, najbolj je pa navdušil z izredno harmoničnim in dovršenim letom po zraku ter doskokom Miro Oman, ki je le meter zaostal za Zidarjevimi.

našnje tekmovanje vsekakor zelo koristilo našim skakalcem tudi kot pravna na bližnje mednarodno tekmovanje, ki bo 30. marca v Planici. Rezultati — člani: Miro Oman (Enotnost) 227,7 (60 m, 57 m), Lojze Gorjanc (Triglav) 208,2 (53,5 m, 57,5 m), Mate Krznarić (Mojsstrana) 206,9 (56,5 m, 55,5 m), Milan Rojina 199,8 (53 m, 56,5 m), Jože Silbar 199,6 (53,5 m, 54,5 m), Albin Adlešič 196,1, Janez Goršek (vs E) 194,7, Stane Grmek (T) 187,3, Edo Vidovič (E) 180,5 itd. Mladinci: Božo Jemc (Bled) 208 (56 m, 59 m), Lado Senčar (E) 192,9 (54 m, 55,5 m), Marjan Pešar (Mojsstrana) 187,5 (51 m, 54 m), Peter Eržen 156,9, Janez Brilej 133,4, Jože Svajcar (vs E) 140,8, Jože Skubic (Ljubljana) 135,3, Peter Zupanc (Prešeren) 130,9 itd. B. F.

Brzovjavke

PRAGA, 16. (Tanjug). — V finalnem srečanju na turnirju v Bratislavi je Harankozo premagal Markovića II z rezultatom 3:2.

PARIZ, 16. (AFP). — Crvena zvezda je v Rouenu premagala kombinirano moštvo Normandije z 98:83, v Parizu je Italija premagala Francijo z 68:59, v Metz-u pa B-mostvo Francije Svico s 40:30.

BUDIMPESTA, 16. (Tanjug). Zvezna reprezentanca Jugoslavije je premagala v odbojki Francijo s 3:0, Vzhodna Nemčija pa Madžarsko s 3:2.

MOSKVA, 16. (AP). — Kombinirana reprezentanca Moskve je v hokeju na ledu premagala ZDA z 2:1.

MAR DEL PLATA, 16. (AP). — Po IV. kolu mednarodnega sahovskega turnirja v Mar del Plat vodi Bengt Larsen (Danska) s 4 pred Argentincem Sangüentem in Pannom s po 3,5 točke.

KAIRO, 16. (Reuter). — V finalu teniskega turnirja v Kairu je Pietrangeli premagal Merla (oba Italija).

ZERMATT, 16. (Reuter). — Avstrijec Tonni Mark je zmagal v smuku v Zermattu na 6,5 km dolgi progi pred Francozom Duvilleardom.

NEW YORK, 16. (AP). — Atletska unija ZDA je objavila datum srečanj s SZ: 27. in 28. julija v Moskvi srečanje atletskih reprezentanc, ob koncu aprila in v začetku maja šest srečanj med košarkarji obeh držav v SZ, 12. in 16. maja tekmovanje dvigalcev v Chicagu in New Yorku. Povratna srečanja leta 1959.

ROM, 16. (Reuter). — Rezultati italijanskega nogometnega prvenstva: Atalanta : Milan 1:0, Bologna : Alessandria 3:1, Genova : Spal 0:0, Inter : Juventus 2:2, Lanerosi : Sampdoria 2:4, Lazio : Roma 2:1, Napoli : Fiorentina 3:1, Torino : Padova 2:0, Udinese : Verona 2:0.

»Zlata puščica«

Ljubljana, 16. marca. Prvo mesto je osvojil Letonja (Vida Pregarc) s 548 od 550 točk. Slede: Ječ (Diopler) 536, Kogel (Kranja) 534, Janec, Kostelc (Diopler) 533, Lampe (CK), Bogari (Radovljica), Tomc (Maribor) vsi 532 itd.

REPUBLIŠKO MOSTVENO PRVENSTVO V KEGLJANJU

TRIGLAV ŽE PRVAK

Jesenice, 16. marca. Danes so se v okviru republiškega prvenstva pomerila na štiristeznem kegljišču na Jesenicah moštva Triglava iz Kranja, Branika iz Maribora in Kranjske gore. Tudi to pot ni bil odličnim Kranjčanom nihče kos. Rezultati: Kranj (Starč 856, povprečje 824), Branik (Kobal 837, povprečje 813), Kranjska gora (Pesar 817, povprečje 782), Skupaj: Triglav 4944, Branik 4879, Kranjska gora 4096. Kranjčani in Mariborčani so s svojim rezultatom demantirali govornice, češ da jeseniško kegljišče ni dobro ozkroma, da na njem ni mogoče doseči kvalitetnih rezultatov. S to zmago si je Triglav že zagotovil naslov republiškega prvaka.

Kranj, 16. marca. Na kegljišču Triglava v Kranju je bilo danes zadnje kolo republiške moštvene lige v kegljanju. Nastopila so naslednja moštva: Branika iz Maribora in izven konkurence Bled. Dosegli so le povprečne rezultate. Najboljši posameznik je Jeseničan Crv, ki je podri 836 kegljev (prvih sto lučajev 356), pri Rudarju je bil najboljši Naraglav z 822 keglji, pri Iliriji Birsca z 801 kegljem. Rezultati: Rudar 4813, Jesenice 4808, Ilirija 4694, Bled 4616. Ljubljana, 16. marca. V okviru republiškega moštvenega prvenstva kegljanju so se danes na kegljišču »Gradiča« srečala moštva Ljutomer, Branika iz Nove Gorice in domačega Gradisa. Rezultati: Gradis 4768 kegljev (Toni 752, Praprotnik 784, Mlakar 851, Martišek 809, Premk 839, Sailer 769); Ljubljana 4682 (Gašček 764, Bohinec 733, Nedel 734, Martinušič 733, Pevčec 742, Stržar 833); Branik 4500 (Belančič 742, Ban 718, Majar 757, Feritla 768, Smodič 792, Polanc 712). Maribor, 16. marca. — V IV. kolu republiškega moštvenega turnirja v kegljanju so bili v Mariboru rezultati tle: Zvezda (Ljubljana) 4953, »Gradiča« 4953, »Ljubljana« 4953, »Steva 837, povprečje 823,5, Lokomotiva (Maribor) 4913 (316,6, Baumkirchen 847, Ljubljana 4912 (318,5, Likovnik 847, Poštar (Maribor) izven konkurence 4776 (Goropad 841).

DNEVNE NOVICE

GLEDALISCA

DRAMA
Ponedeljek, 17. marca ob 19.30: Shakespeare: «Ukročena trgoglavka». Abonma T. (Preostale vstopnice so že v prodaji).
Torek, 18. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz: «Poletje v Nohantu». Abonma U. (Preostale vstopnice v prodaji).
Sreda, 19. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz: «Poletje v Nohantu». Abonma A. (Preostale vstopnice v prodaji).
Cetrtek, 20. marca: zaprtlo
Petek, 21. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz: «Poletje v Nohantu». Abonma red G. (Preostale vstopnice v prodaji).
Sobota, 22. marca ob 19.30: Brecht: «Svejk v drugi svetovni vojni». Izven in za podeželje.
Nedelja, 23. marca ob 15: Brecht: «Svejk v drugi svetovni vojni». Izven in za podeželje.
Ob 20: Goodrich-Hackett: «Dnevnik Ane Frank». Gostovanje ljubljanske Drame na Vrhniki.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALISCE
Kranj
Torek, 18. marca ob 16 in 20: Juro Kislinger: «Na slepem tiru». Igra v treh dejanjih. Gostovanje slovenskega ljudskega gledališča iz Celja. Izven.
Cetrtek, 20. marca ob 20: Premiera - Radovan Gobec: «Planinska roža». Opereta v treh dejanjih. Izven.
Petek, 21. marca ob 17 in 20: Koncert zabavne glasbe - Izvajalci veliki zabavni orkester Radio Ljubljana - pod vodstvom Bojana Adamiča. Izven.
Nedelja, 23. marca ob 18: - Radovan Gobec: «Planinska roža». Opereta v treh dejanjih. Izven in za podeželje.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

Mestni dom
Sobota, 22. marca ob 20: A. Koren: «Ambasador». veseloigra. Premiera. Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.
Nedelja, 23. marca ob 18: Br. Nušič: «Zalujoči ostali». komedija. Popoldanska predstava. Izven.
Ob 20: A. Koren: «Ambasador». veseloigra. Večerna predstava. Izven. Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-960.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALISCE

MARIONETE
Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2
Cetrtek, 20. marca ob 17: Pengov-Simončič: «Zlata ribica». Sobota, 22. marca ob 17: V. Cinybulk-Dežman: «Igračke na cestah». Nedelja, 23. marca ob 11: V. Cinybulk-Dežman: «Igračke na cestah». Ob 13: L. Novy-V. Taufer: «Mojca in živali».

ROČNE LUKIJE

Resljeva c. 36
Nedelja, 23. marca ob 17: F. Milčinski: «Dve veseli zgodbi». Prodaja vstopnic vsak dan od torika dalje (razen nedelje) na upravi, Resljeva c. 36, od 10.-12. ure (telefon 32-320) in pol ure pred začetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Torek, 18. marca ob 15.30: Rattigan: «Globoko sinje morje». Abonma Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 19. marca ob 20: Manzari: «Naši ljubi otroci». Premiera. Izven.
Cetrtek, 20. marca ob 20: Turkari: «Pozabljeni ljudje». Abonma Cetrtek II - kolektivni. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 21. marca ob 20: Rattigan: «Globoko sinje morje». Abonma Petek I. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 22. marca ob 20: Manzari: «Naši ljubi otroci». Izven.
Nedelja, 23. marca ob 15: Rattigan: «Globoko sinje morje». Abonma nedelja popoldanski - kolektivni. Ob 20: Kulundžič: «Usode». Izven. (Veljajo tudi vstopnice od 2. t. m.)
 V sredo bo premiera italijanske komedije «Naši ljubi otroci». Delo je režiral kot gost Fran Zizek Igrajo:

CELJSKE VESTI

SLOV LJUDSKO GLEDALISCE
Torek, 18. marca ob 16 in 20: Juro Kislinger: «Na slepem tiru». Gostovanje v Kranju.
Cetrtek, 20. marca ob 14 in 20: Alessandro Casona: «Drevesa umirajo stoji». Gostovanje v Brezicah.
Sobota, 22. marca ob 19: Goodrich-Hackett: «Dnevnik Ane Frankove». Gostovanje v Slov. Konjicah.

KINO

«UNION»: ameriški barvni cin. film: «Gospod Balantrec».
 «METROPOL»: jugoslovanski film: «Samo ljudje» - drama.

ZDRUŽENJE KNJIGOVODIJ SRBIJE

organizira
seminarje
 za tolmačenje najnovjših predpisov
 o sredstvih gospodarskih organizacij - o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij - o prispevku proračunom iz osebnega dohodka delavcev - o kontnih načrtih
 Seminar bo v Beogradu in v notranjosti države. Predavatelji so najpomembnejši finančni strokovnjaki za gospodarske organizacije:
 trgovinske - industrijske - gradbene - rudarske - obrtniške - kmetijske - zadržne - in gozdarske
 Prijave pošljite na naslov Zdrženja, Njegoševa 19, tel. 33-088.
 926

NATEČAJNA KOMISIJA

Jugoslovanske investicijske banke FLRJ
Centrala za LR Srbijo - Beograd
 razpisuje
natečaj
 za izpopolnitev delovnega mesta
pomočnika direktorja
 filiale za AKMO v Prištini

Pogoji: popolna srednja šola, ekonomska ali pravna fakulteta z najmanj 5-letno prakso v bankah ali gospodarstvu pri ekonomsko finančnih poslih.
 Plača po sporazumu na osnovi zakona o javnih uslužbenkih, položajna plača pa po sklepu upravnega odbora banke.
 Dvosobno komfortno stanovanje v novogradnji zagotovljeno.
 Prošnje z opisom dosedanjega službovanja in življenjepisa pošljite personalni službi centrale za LR Srbijo, Beograd, Knez Mihajlova 36/IV do 5. aprila letos.
 Pojasnila lahko dobite na telefonu 21-426.
 939

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAVSKE DOM»: italij. cinem. film «Kruh, ljubezen in...»
«SVORODA»: ameriški barvni film «Tajnosti močvirja».

IZ PTUJA

«PTUJ»: «Sestavljen program III. (Fr. Prešeren - Bodoči čuvarji neba - Pomlad v goriskem letovišču - Lepote podzemlja) za šole in vrtnice; posebne predstave».

Z BLEDA

«BLED»: ameriški barvni pustolovski film «Rob Roy». Predstava ob 20.
«DELAVSKE DOM»: italij. cinem. film «Kruh, ljubezen in...»
«SVORODA»: ameriški barvni film «Tajnosti močvirja».

VESTI IZ MARIBORA

«PARTIZAN»: japonski film «Atomske bombe na Hirošimo».
«UDARNIK»: amer. barv. film «Zelja»
 Poročili so se: Janez Pernek, 55 let, tekstilni mojster - Olga Rom, 33 let, gospodinja; Mirko Prapertnik, 35 let, železničar - Alojzija Mulec, 35 let, vdevalka; Petar Anušič, 41 let, direktor podjetja - Marija Kržaj, 31 let, uslužbenka; Feliks Čížek, 43 let, obratovodja - Marija Lukas, 33 let, gospodinja; Janez Segula, 29 let, mesarski pomočnik - Katarina Frankež, 31 let, bolniška streljica; Ivan Korelec, 27 let, strojni ključavničar - Katarina Toplak, 25 let, kuharska pomočnica; Evgen Kuznič, 45 let, upravnik trg. podjetja - Alojzija Korelec, 25 let, poslovedkinja; Anton Osim, 30 let, tiskar - Julijana Pev, 21 let, zavajalka toaletnega mila; Anton Rumpf, 2 let, tekstilni podmojster - Daniela Dobrsek, 27 let, tkalka; Franc Blaž, 39 let, električar - Kristina Tišler, 38 let, strugarica; Edmund Kurbus, 24 let, delavec; Margareta Galun, 29 let, nameštbenka; Srečko Fras, 20 let, strugar; Elizabeta Spenger, 25 let, nameštbenka.
 Rodile so: Kristina Stof, 32 let, gospodinja - Janeza; Ivanka Vanturn, 23 let, uslužbenka, Sp. Hoče - Igora; Stefanija Smode, 38 let, gospodinja - Ivana in Petra; Marija Sarafimo, 31 let, delavka - Darinko; Marija Ribič, 35 let, gospodinja; Bredo; Marija Puhling, 29 let, gospodinja - Poljskava - Darinko; Marija Prešeren, 33 let, gospodinja; Hotinja vas - Janeza; Jožeta Mate, 31 let, trgovsko pomočnica, Fram - Romano; Terezija Lašič, 39 let, gospodinja, Orehova vas - Edvarta; Angela Kaučič, 31 let, gospodinja, Zg. Ivanjci - Majdo; Alojzija Cepe, 26 let, gospodinja, Srednje - Slavico; Angela Stumberger, 25 let, uslužbenka - Danico in Andreja; Marija Najzer, 32 let, gospodinja, Jaržev vrh - Borisa; Ana Kljun, 27 let, gospodinja, Sentilj - Brigato; Dragica Ferš, 23 let, gospodinja, Sladki vrh - Rudolfa.

IZ ROGAŠKE SLATINE

«ROGAŠKA SLATINA»: ameriški barvni film «Bagdadski posjake».

KUPIMO

zračni tlačni rezervoar - vetrnjak
 vsebine 3 do 5 m³, pritiska 7 atm., varjene ali zakovičene izvedbe
 «OPREMA» tovarna furnirnega pohištva - Maribor
 M 52

Pozivamo

vse delavce in uslužbence, ki jim je v letu 1957 prenehalo delovno razmerje s tem podjetjem, imajo pa pravico do deleža pri končni razdelitvi plač iz dobička po členu 69 uredbe o plačah (Uradni list št. 18/57), naj se v roku treh mesecev od dneva objave tega oglasa javijo podjetju.
 Kdor se ne bi javil v tem roku, izgubi pravico do deleža pri razdelitvi plač iz dobička.
Tovarna hidravličnih naprav «PRVA PETOLETKA» TRSTENIK
 930

RADIO LJUBLJANA

Spored za ponedeljek, 17. marca
 5.00-6.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) - 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 6.05 Jutrarnji divertimento - J. Fučik: Marinarella G. Meyerbeer; Drsalci, baletna suita - A. Glazunov: Mazurka - Oberck - A. Hačaturjan: Maškerada, suita - 9.00 Radijski roman - Roger Vailland: 325.000 frankov - 9.20 Mali vokalni ansambel poje slovenske pesmi - 9.45 Poskočna harmonika - 11.00 Uvodni takti - 11.05 Radijska šola za srednje stopnjo - France Vurnik: «Pa bo pomlad prišla» (izbor pesmi o pomladi) - 11.35 Melodije iz filma «Laboda» - 12.00 Opoldanski glasbeni spored - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Milica Oblak: Pomladanska dela v nasadu jagodničja - 12.40 Poje mešan zbor I. gimnazije iz Celja p. v. Ergona Kuneja - 13.15 Plošča v ploščo - 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Govorilo vam pesniki - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Listi iz domače književnosti - Vladan Desnica: Pomlad Ivana Galeba - 16.00 Portreti jugoslovanskih opernih pevcev: tenorist Jože Gostič - 17.15 Popovka tega tedna - 17.20 Srečno vožnjo! (šerjem na poti) - 17.40 Poje vokalni ansambel Sergeja Rajnisa - 18.00 Mladinska oddaja - 18.20 Skladbe Heriberta Svetela in Rada Simončiča - 18.45 Radijska univerza - Dr. Rastko Močnik: O družbenem upravljanju - III. - 19.00 Zabavna glasba vmes reklame - 19.20 Radijski dnevnik - 20.00 Simfoniji koncert orkestra Slovenske filharmonije - 21.15 Kulturni razgledi: kulturni stiki med našimi narodi - 22.15 V plesnem ritmu - 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

II program

(na valu 302,1 m in 98,9 MHz)
 14.00 Odlomki iz simfonij in koncertov - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 Igra pihalna godba JLA p. v. Jožeta Bruna

Podprite tudi vi človekoljubno akcijo: zgraditi našim otrokom sodobno okrevališče ob slovenskem Jadranu. Zato kupujte že danes srečke denarne loterije Idečega križa Slovenije. Zrebanje bo 20. aprila. Izžrebana bo vsaka četrta srečka!

Samo ena je originalna

ILIRIJA
KREMA ZA ČEVLJE

DROBNI OGLASI

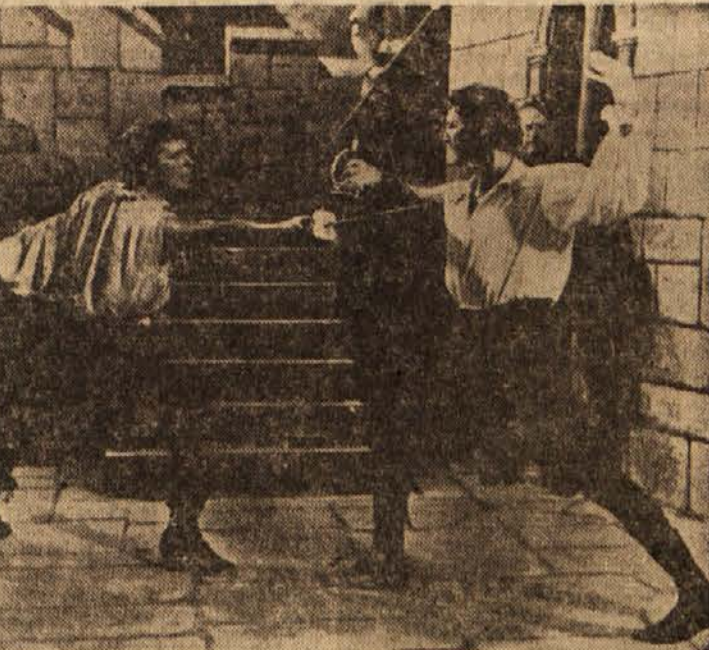
USLUŽBENEC s trgovsko izobrazbo, v Zagrebu ima prostore v centru, telefon in vse pohištvo za pisarniške namene. Prevzel bi skladišče ali zastopstvo v katerikoli panogi. Ostalo po dogovoru. Javite na telefon 23-085.
POZIVAM OSEBO, ki si je prisvojila 4. t. m. v restavraciji Polje denarnico z dokumenti in denarjem, med drugim osebna legitimacija št. 79180/51, da jo vrne na postajo Ljudske milice v Polju.

Sprejemmo

trgovske pomočnike-ce
 Nastop službe lahko tako. - Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. - Naslov v oglasnem oddelku.
 997

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO «KOMUNA»

Ameriški barvni cinemascope film

PRINC IGRALCEV

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. - Ob 10. ur nemški barvni tehnični film «O sodobni avtomobilski proizvodnji». Danes zadnjič. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO «UNION»:

amer. barvni film zgodba o Jolsonu. Tednik: Prva izmena. Predstave ob 16, 18.30 in 21. Danes zadnjič!
KINO «SISKA»: premiera ital. filma «Slepo dekletje iz Sorrenta». Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.
KINO «SLOGA»: premiera franc. filma «Zla srečanja». Tednik: F. N. št. 11. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
KINO «VIC»: amer. barvni cinem. film s stereofonskim zvokom «Vrt zla». Brez tednika. Predstava ob 15, 17, 19 in 21.
KINO «SISKA»: premiera ital. filma «Slepo dekletje iz Sorrenta». Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: ameriški barvni film «Na daljnem severu». Predstavi ob 10 in 15. Danes zadnjič.
KINO «LITOSTROJ»: ameriški barv. film s stereofonskim zvokom «Vrt zla». Brez tednika. Predstava ob 20.

KINO «TRIGLAV»

Ameriški barvni film
«KLEOPATRA»
 Tednik. V glavni vlogi Ronda Fleming in Viljem Landigen. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjičkrat.

Po določilih 143. člena Zakona o delovnih razmerjih razpisuje

INDUSTRIJA USNJA VRHNICA delovno mesto
SEFA GOSPODARSKO RACUNSKEGA SEKTORJA
 Pogoji: višja ali srednja strokovna izobrazba z vedstveno prakso v računovodskih poslih v večjih gospodarskih organizacijah. Nastop službe tako ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.
 Prošnje z življenjepisom in podatki o kvalifikacijah ter praksi je treba poslati najkasneje do 15. aprila 1958 na naslov: Industrija usnja Vrhnica, Tržaška c. 31.

Sesti mednarodni sejem tekstila in tekstilnih strojev

V LESKOVCU
 od 2. do 4. junija 1958
 Prijavni rok za razstavljavce je do 1. aprila 655

Tovarna dušika Ruše

razpisuje mesto
šefa računovodstva
 Pogoji: dovršena ekonomska fakulteta z nekajletno prakso na vodilnih položajih v gospodarskih organizacijah ali ustanovah ali dovršena ekonomska srednja šola z vsaj desetletno prakso na vodilnem položaju.
 Plača in nastop službe po dogovoru. Stanovanje v Rušah zagotovljeno. Pismene ponudbe z dokazom o strokovnosti in kratkim življenjepisom o dosedajni zaposlitvi dostavite najkasneje do 31. marca 1958 sekretariatu Tovarne dušika Ruše.
 941

»OBNOVA«

TRGOVSKO PODJETJE - LIŠTICE PRI MOSTARU
 potrebuje večje količine
topolovih debel
 dolžine od 2 m dalje, premera od 30 cm navzgor, zdravih, ravnih in brez grč
brestove hlode
 dolžine od 1,80 m naprej, premera od 38 cm navzgor, ravnih, zdravih in brez grč, kakor tudi
orehove tehnične hlode
 dolžine od 1,80 m naprej, premera od 35 cm navzgor, merjeno brez skorje, ravnih, zdravih in brez grč
 Ponudbe na telefon 2 in 25 Lištice in 43-291 Beograd ali pismeno na «OBNOVA» - Lištica pri Mostaru.
 896

»NAFTNA KLOBASA«

Pred kratkim je nemški inženir Doeringhaus pokazal osnutke in modele »naftnih klobas«, v ka-

terih bi v prihodnosti s posebnimi vlačilci prevažali nafto. Izdelava teh velikih nylonških tub je skoraj 90-krat cenejša kot graditev cisternskih ladij z ustrežno zmogljivostjo. Vprašanje je seveda, kako se bo vlak takih nylonških klobas, polnih nafte, obnesel na širokem morju, vendar omenjeni inženir zatrjuje, da se bo novo prevozno sredstvo za nafto kmalu uveljavilo na vseh morjih. V 60 m dolgi »naftni klobasi« s premerom 13 m je dovolj prostora za nafto, ki jo spravi v svoje cisterne ladja z zmogljivostjo 8000 ton.

Priprave na Chopinovo leto

Za 150-letnico rojstva Frederica Chopina, ki bo leta 1960 pripravljajo Poljaki že zdaj velike proslave. Februarja 1960 bo v Varšavi mednarodni muzikološki kongres, na katerem bodo obravnavali vrsto vprašanj v zvezi s Chopinovo ustvarjalnostjo. Kongres bo delal v petih skupinah, ki bodo proučevale glasbeni slog, zgodovinske vidike, probleme glasbene interpretacije, bibliografijo ter vire in založniško dejavnost. Tedenska publikacija UNESCO je že pred dnevi objavila vabilo, ki ga je izvršni odbor Chopinovega leta naslovil na številne dežele.

Četvorčki 42-letne matere

V Glasgowu so ugledali pred dnevi luč sveta četvorčki — dve deklici in dva dečka — 42-letne Hilde Bowling, žene policijskega podčastnika. Po izjavah zdravnikov je Hilda najstarejša med vsemi angleškimi ženskami, ki so rodile četvorčke. Novorojenčki so tehtali po 1,3 kg. Zakonca Bowling imata štiri starejše otroke.

V ZNAMENJU

zadnjih priprav

- Okoli 6000 delavcev in strokovnjakov je dan in noč zaposlenih na velikem prostoru svetovne razstave, da bo vse pripravljeno do dneva otvoritve, 17. aprila letos. Ponoči delajo pod žarometi. Mednarodni hotel, v katerem so nastavljeni finski, angleški, italijanski, švicarski, nemški, čehoslovaški in belgijski delavci in strokovnjaki, je pravi babilonski stolp, kjer slišiš vse govorce sveta.

Veliko razstavišče je podobno terenu, na kakršnem sicer snemajo znanstveno-domišljiske filme. Gradijo in opremljajo najrazličnejša poslopja od belgijskih srednjeveških vasi do velikih modernih konstrukcij, pri katerih imata steklo in jeklo glavno besedo. Nad celotnim razstaviščem se dviga atomij, 102 m visoka jeklena in aluminijasta konstrukcija, ki simbolično označuje devet atomov v elementarnem kristalu jekla.

Med posebnimi zanimivostmi bo na razstavi velik nylonški balon na betonskih temeljih. V njem bo filmska dvorana za 200 gledalcev.

Francozi so zgradili iz jekla in betona velik paviljon, ki je od daleč podoben ptiču z razproštrtimi krili. Zanimivi po zamisli in konstrukciji so tudi drugi objekti, tako na primer sovjetski paviljon z »visečimi« aluminijastimi in steklenimi stenami, pa tudi ameriški, o katerem trdijo arhitekti, da je največje okroglo poslopje na svetu.

Razen industrijskih pridobitev bodo pokazale posamezne dežele na tej veliki mednarodni pridobitvi najnovejše znanstvene dosežke. Zlasti mnogo si organizatorji razstave obetajo od sovjetskega, ameriškega in britanskega paviljona. Generalni komisar britanskega odbora za razstavo je dejal, da bodo Angleži pokazali med drugimi tudi model »Zete«, moderne naprave, s katero so britanski znanstveniki napravili umetno sonce.

Rusi bodo pokazali v svojem paviljonu modela obeh umetnih satelitov, prav tako tudi Američani, ki bodo razstavili enega svojih »Explorerjev«.

Razstavo bodo uradno odprli 17. aprila. Sprva so merili, da si bo to veliko mednarodno prireditel, ki je zasnovana v znamenju

Govedo po svetu

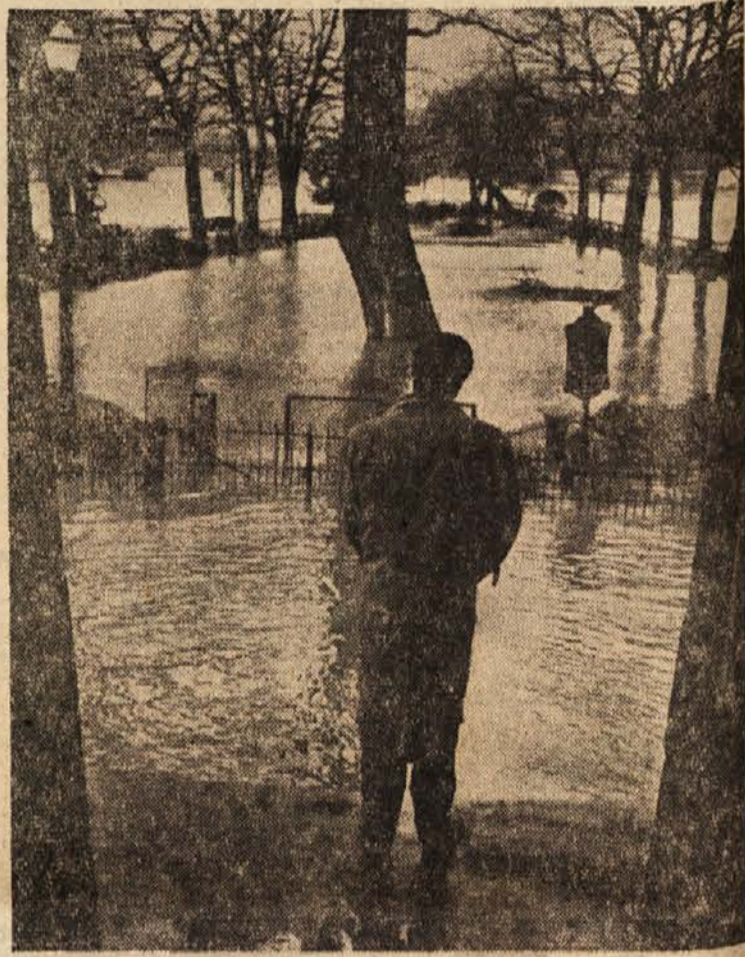
Po podatkih ameriškega kmetijskega ministrstva je doseglo govedo lani rekordno število. Po približnih podatkih je bilo v letu 1957 na vsem svetu 950 milijonov glav goveje živine, kar je 24 odstotkov več kot tik pred drugo svetovno vojno. Zlasti je naraslo število govedij v obeh Amerikah ter v Afriki in Avstraliji.

40.000 stoletnikov

Po uradnih statističnih podatkih živi zdaj v Sovjetski zvezi 203 milijone ljudi, ob sedanjem tempu naraščanja pa jih bo čez petnajst let 245 milijonov. Aprila leta 1956 je imela Sovjetska zveza 200 milijonov prebivalcev, med temi baje 40.000 stoletnikov.

atomov, ogledalo okoli 35 milijonov ljudi, po dosedanjih prijavah pa sodijo, da bo v šestih mesecih šlo skozi razstavne prostore 50 milijonov obiskovalcev z vseh koncev sveta. Hkrati bo to najvišje število turistov, kar jih je kdajkoli doslej obiskalo sorazmerno majhno deželo, kakršna je Belgija.

Z mrzlično naglico urejajo v belgijskem glavnem mestu razstaviščne prostore

Zaradi nagle odjuge in pomladnih nallvov je Seina v pariški okolici prestopila bregove. Sama voda tja do obzorja...

Po štiridesetih letih je shodila

Angleški zdravniki so presenečeni nad nenavadnim dogodkom, ki si ga še ne znajo razložiti: starka Violet Harris iz Birminghama, je shodila po štiridesetletni hromosti.

Do te spremembe je prišlo po treh operacijah, ki niso bile v zvezi z hromostjo, prav zato so zdravniki na moč začudeni. Ali je vendarle kaka zveza, se vprašujejo, zakaj Harrisova je napravila prve korake natanko tri tedne po operaciji.

»Bolničarke so me predajale s postelje na invalidski voziček, da bi zamenjale posteljino,« pripoveduje Harrisova. »Iznenada me je prevzela nepremagljiva želja, da bi hodila. Imela sem občutek, ki ga nisem poznala že dolgo vrsto let, vsaj ne v takšni obliki in s toliko samozavesti. Vstala sem. Se preden so me prestregli, sem napravila tri štiri korake. Nog

sploh nisem čutila. Zdelo se mi je, kakor da hodim po zraku. Takoj so poklicali zdravnike, ki sprva niso hoteli verjeti, zato sem spet vstala in pokazala, kaj znam in zmorem. Začeli so prihajati specialisti iz vse Anglije, skomigovali so z rameni, nihče se ni upal povedati svojega mnenja, tako so bili presenečeni.«

Zdaj je Violet Harrisovi 63 let, zadnjič je hodila leta 1917. Takrat je imela pljučnico, katere posledice so bili vneti sklepi. Nje no zdravstveno stanje se je postopoma izboljšalo, enajst let je nepremično ležala v postelji, potem pa si je pomagala z vozičkom.

Po večtedenskem zdravljenju je Violet Harris odšla iz bolnišnice sama, le na palice se je opirala, zdaj je samostojno opravlja gospodinjstva dela. Brez tujih pomoči hođi celo v trgovino, zdravniki pa si še vedno ne znajo razložiti tega navadnega pojava.

Za dobro voljo

PATRIOTI

Med prvo svetovno vojno so madžarski orožniki ujeli večjo skupino vojnih beguncev iz Srema. Ujeti Sremci so ponoči zrtali luknjo v zid zaporov v Velikem Varadnu. Kakih deset jih je pobegnilo, trije pa so ostali v zaporih. Polkovnik se je po prvem razburjenju naslednje jutro nekoliko umiril, saj je imel tri, o katerih je menil, da niso hoteli pobegniti. Rad bi jih pohvalil, zato je rekel:

»Vi pa niste pobegnili, kaj? Taki patrioti so mi všeči!«

»Pokorno javljamo, predebeli smo in se nismo mogli zmašiti skozi luknjo,« so odgovorili oni trije.

MINILI SO ČASI

Eden izmed mnogih junakov iz minule vojne se je skoraj še deček odpravil v partizane, po vojni pa se je vrnil v domačo vas kot aktivni podpolkovnik. Mati je vsa iz sebe pozdravila edinca. Veselja ni bilo ne konca ne kraja, ker je mati v vojnih letih večkrat slišala, da je njen sin ranjen in da je padel.

Ko so opoldne sedli za mizo, se je sin spomnil, kako ga je mati učila, da se mora pokrizariti pred jedjo. Da bi je ne užalil, je stisnil tri prste in se prekrižal, mati pa ga je presenečeno pogledala:

»Sinko, ali se križáš? Jaz ne delam tega že od leta 1941.«

Naraščaj

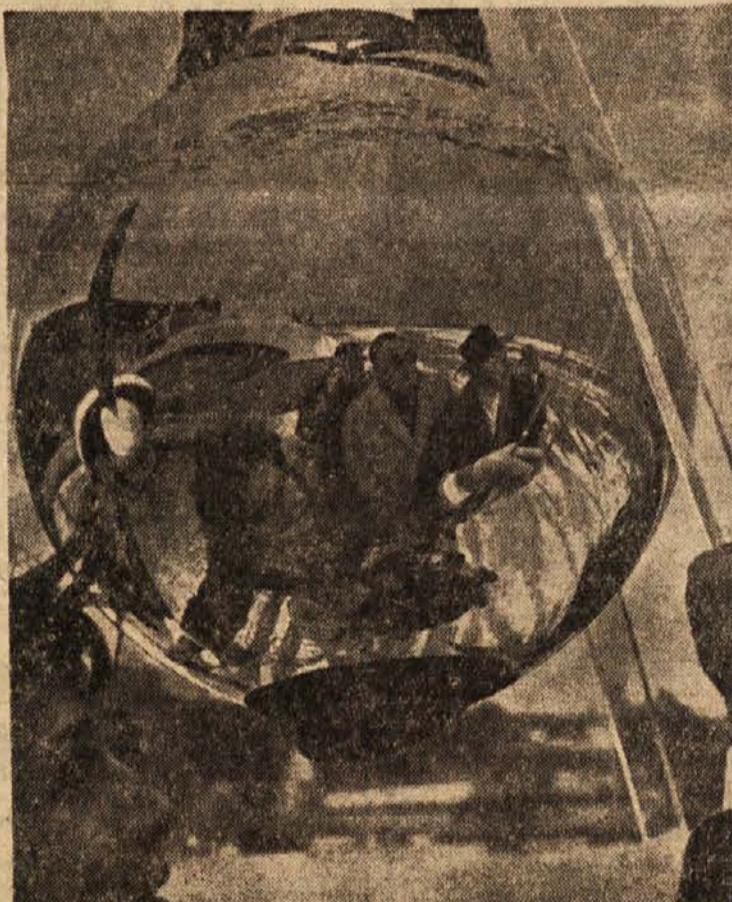

»Sestrica, kako ti je všeč moj ujetnik?«

Na svetovni razstavi v belgijskem glavnem mestu bodo menda pokazali tudi novo filmsko zamisel, imenovano cinetarij: kino, pri katerem bo vse v znamenju kroga in krogle. Okrogla bo dvorana, projektor bo pošiljal slike na svetlo kroglo v sredini nad gledalci, tam pa se bodo žarki odbijali na vse strani. Gledalci bodo sedeli na vrtljivih sedežih in bodo lahko spremljali prizore z različnih zornih kotov, le zavrteti se bodo morali v smer, ki jim bo najbolj všeč.

Kaj vse so si že izmislili filmski ljudje, samo da bi bilo filmsko platno, oziroma dogajanje na njem kar najbolj mikavno, zanimivo in tehnično popolno! Za navadnimi so prišli barvni filmski trakovi, potem pa najrazličnejši sistemi, na primer 3D, cinemaskope, cinerama, Todd-AO in nazadnje cinetarij, film na okroglem platnu kot najnovejša pridobitev filmske tehnike. Hamburški filmski producent Adalbert Baltes je uvedel postopek, po katerem bodo vrtele tako imenovane »rundum« filme, katerih slike se bodo vrtile na aluminijastem zaslonu v obliki kolobarja.

Kako bodo snemali take filme? Vzemimo baletni prizor! Kamera fotografira odsev plešalk v svetli krogli, ki visi na-

V krogli sredi snemanega terena se zrealijo vsi dogodki in prizori bližnje okolice

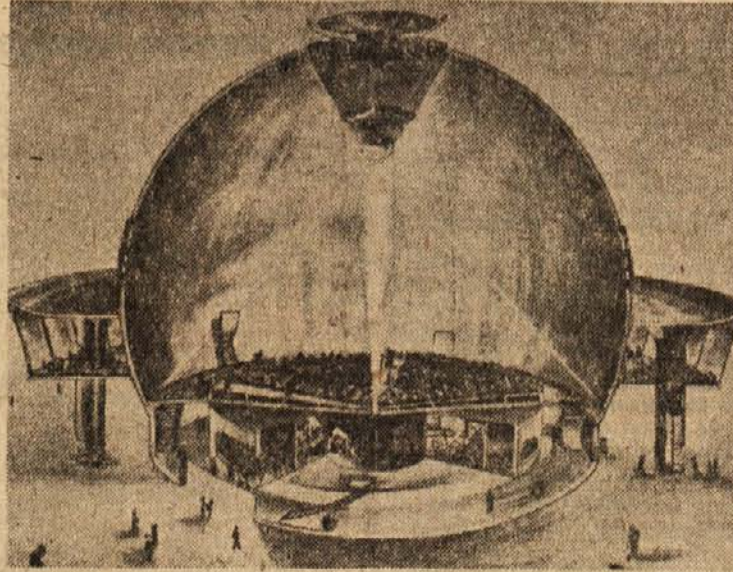
KINO V KROGLI

tanko nad snemalci, torej sredi prizorišča. — Novi sistem pa se bo po izjavi producenta Baltesa obnesel zlasti pri snemanju vi-

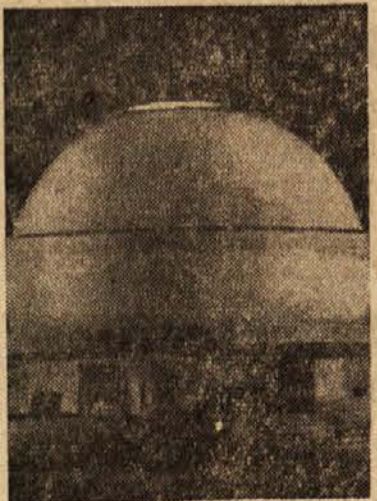
harjev na morju, zasledovanja v tovarniških dvorana, divjih voženj na dirkah, skozi predore in po gorskih cestah.

Posebnost novega sistema je v tem, da ne snemajo samega prizora, marveč njegov odsev v krogli, zato posneti filmski trak tudi ne kaže slik, kakršne smo vajeni videti na navadnem. Sredi vsake slike je črn krog — ta je tudi na krogli pri snemanju, ker bi bili sicer na tistem mestu posneti snemalci, režiser in drugi filmarji — okoli njega pa se zvrstijo prizori, ki se potem pri predstavi po obratni poti vračajo na »oder«, torej na aluminijasti filmski zaslon. Projektor vrže »zmešano« sliko na kroglo, ta odbije svetlobne žarke, gledalec pa zavrti svoj sedež in gleda v smer, kjer se tisti trenutek kaj dogaja.

Novemu sistemu napovedujejo bodočnost, saj bo baje zagotovil gledalcem vtis prostornosti, kakaj presenečenja ne bodo prihajala le od spredaj, marveč z vseh strani in se bodo gledalci čutili sredi napetega dogajanja.

Vrtljivi sedeži bodo v okrogli filmski dvorani razpostavljeni v krogu. Projektor, ki bo stal sredi prostora za gledalce, bo metal slike na kroglo pod stropom, tam pa se bodo odbijale na kolobarjasto »platno«, ki bo sestavljeno iz 10 cm širokih aluminijastih ploščic. V dvorani s premerom 30 m bo dovolj prostora za 600 gledalcev. Ena sama projekcija na vse strani bo zavzemala površino 800 kvadratnih metrov, medtem ko meri navadno filmsko platno 40 cinemascopsko pa 100 kvadratnih metrov

V okroglem poslopju bo v hamburškem zabavišču Reeperbahn prva okrogla filmska dvorana po zamisli Adalberta Baltesa